

KICKINTOYLAR DAVRASIDA

Qibray tumanidagi 22-maktabgacha ta'lim muassasasida Tuzel qishloq fuqarolari yig'ini mahalla faollari yordamida Xotira va qadrlash kuni munosabati bilan Amir Temur mahallasida yashovchi Ikkinchi jahon urushi qatnashchisi Ag'zam buva Husanov bilan uchrashuv tashkil qilindi. Otaxon kichkintoylarga urushda kechgan kunlari, chekkan mashaqqatlari haqida gapirib berdi. Gulzor-1 fuqarolar yig'ini oqsoqoli Abdumajid Turopov ham ishtirok etgan tadbir jajji bolakaylarda unutilmas taassurot qoldirdi.

Go'zal PO'LATOVA

«TOSHKENTIM - OY QIZIMAN»

1-Toshkent Pedagogika kollejida Chilonzor tumanida joylashgan 18 ta kollej o'quvchilari o'rtasida Toshkentning 2200 yilligiga bag'ishlangan shunday nomdagi tadbir bo'lib o'tdi. «Tanishtiruv», «Sen o'z shahring tarixini bilasanmi?», «Moda va dizayn» kabi shartlar asosida bellashgan qizlar bilimdonlig-u zukkolikda bir-birlaridan qolishmadilar. Tadbirga mezbonlik qilgan kollejimizning «Ziyo malikalari» guruhi 1-o'ringa loyiq topildi.

Iroda ELMIRZAYEVA,
1-Toshkent Pedagogika kolleji 2-bosqich talabasi

Vatan yagonadir, Vatan bittadir!

O'zbekiston Respublikasi bolalar va o'smirlar gazetasi

2009-yil
4-may
N:18-19
(66715-16)

Gazeta 1929-yil 1-avgustdan chiqa boshlagan

ISSN - 2010-6092

Qo'g'irchoq teatriga borasizmi?

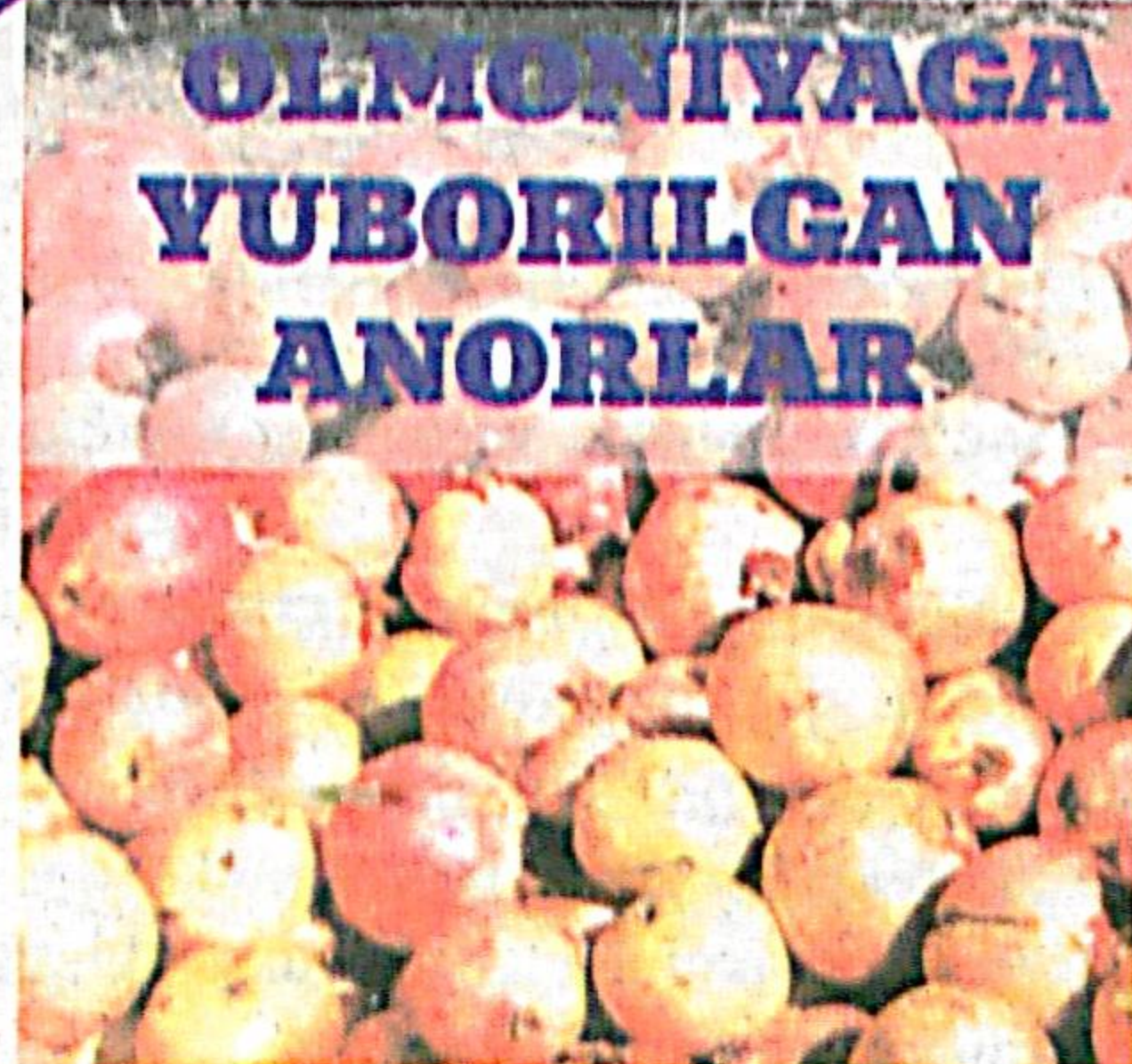
Bu savolga barchangizdan javob kutamiz.
Ushbu mavzudagi maqolani keyingi sonda o'qiydiz.

Ushbu sonda:

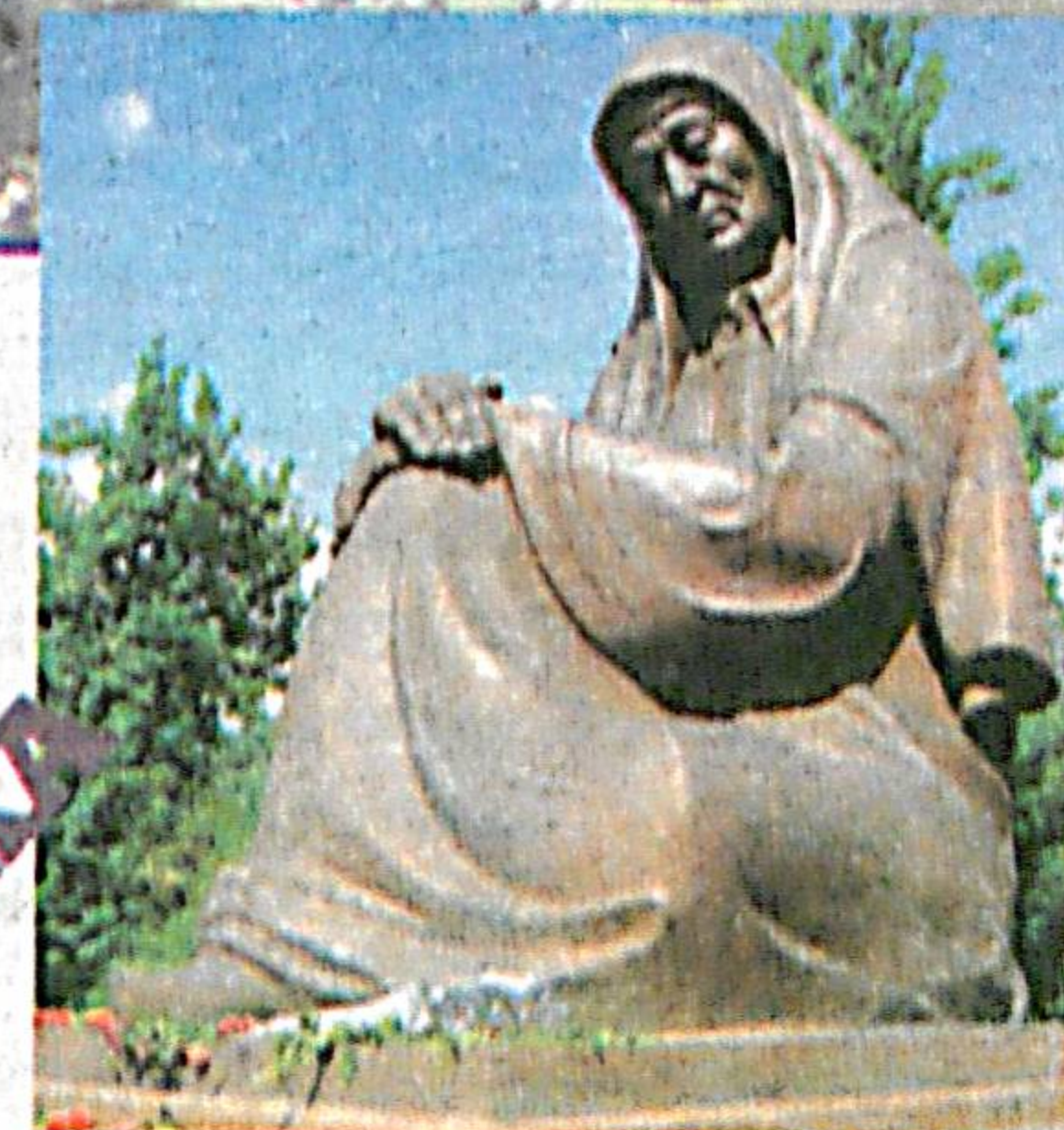
**KELISHIB
SHE'R
YOZGANMISIZ?**

2-betda

4-betda

**HAMISHA
UYG'UQ
XOTIRA**

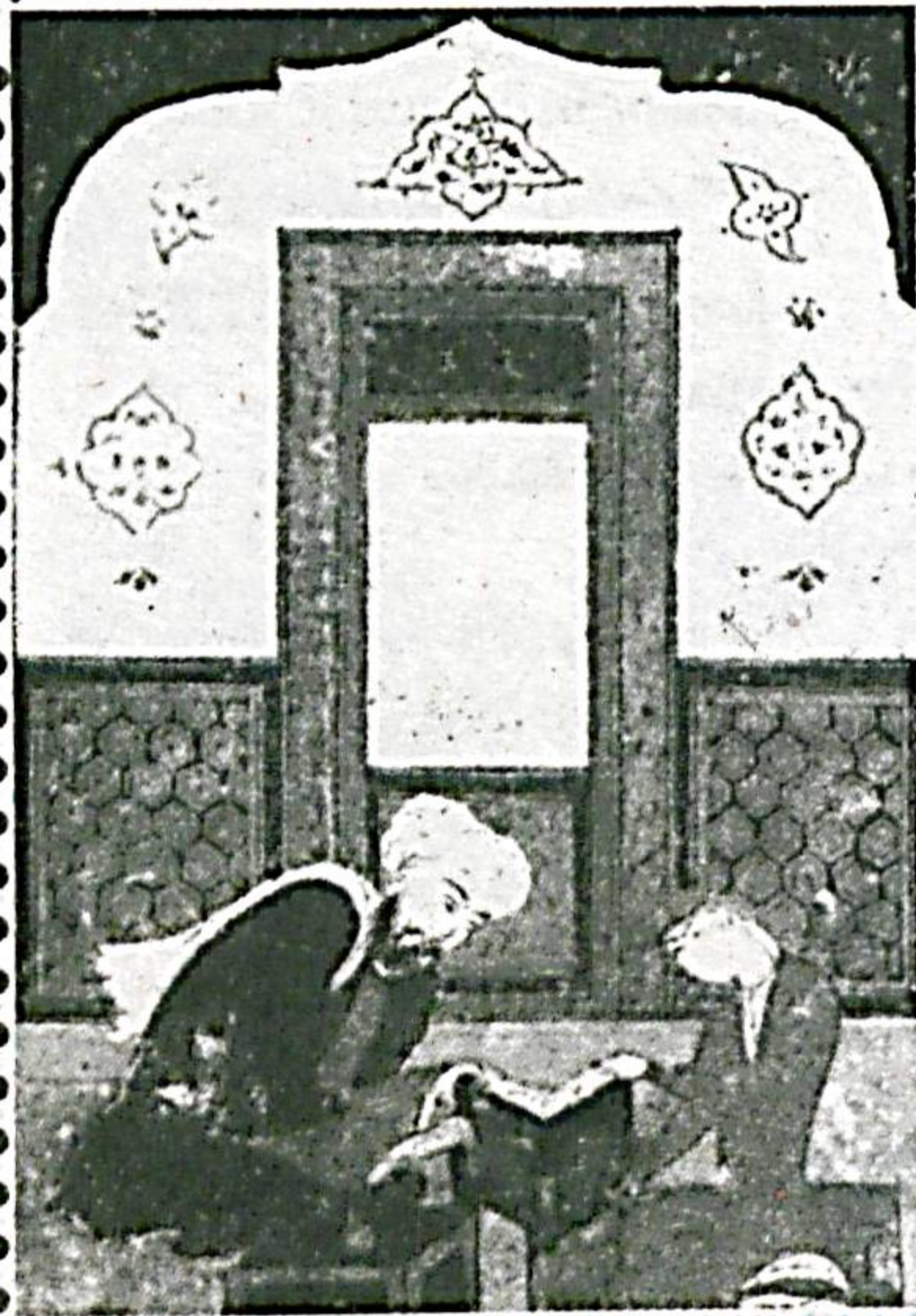
5-betda

Toshkent – 2200 yoshda

«Toshkent – 2200 yoshda» rukni ostida berib borayotgan xabar, lavha, maqolalarni qiziqish bilan o'qib boryapman. Hofiz Kuykiy degan shoir o'tgan ekan. Shu to'g'rida ma'lumot bersangizlar.

D.SATTOROVA,
5-sinf o'quvchisi, Andijon shahri

sharq mamlakatlariga, shuningdek, Boburiylar hukmronligi davrida Hindistonga ikki marta safar qilgan. 1528-yilda Zahiriddin Muhammad Bobur tomonidan, 1569-yilda Akbarshoh tomonidan izzat-ikrom bilan kutib olingan. Uning «Chingiz avlodlari tarixi», «Tarixi Toshkand» nomli asarlari va boshqa tarjimalari olim nomini abadiylashtirgan Ko'xokiy uning taxallusi. U o'zi yashagan mahallada madrasa qurdirib, tarix, huquq va boshqa dunyoviy ilmlardan talabalarga saboq bergan va shu madrasa hozir ham saqlangan. Ma'lumotlarga qaraganda, uning qabri Qaffol Shoshiy maqbarasiga kiraverishda o'ng tomonda.

HOFIZ KUYKIY (Hofiz Ko'xokiy) – Ko'kcha dahasidagi mahalla. Shu mahallada XVI asrda yashab ijod qilgan buyuk olim. O'z davrida allomai hofiz Toshkandiy degan sharafli unvonga sazovor bo'lgan.

U Mirzo Ulug'bekning shogirdi Ali Qushchining nabirasi. Olim Arab va boshqa

«KIM KO'P KITOB O'QIYDI?» TANLOVIGA

Aziz o'quvchilar, yodingizda bo'lsa, gazetamizning 12-sonida ana shunday nomdagi tanlov e'lon qilingan edi.

Quyida e'tiboringizga tanlovga kelgan maktublardan havola qilyapmiz:

BIRINCHI MAKTUB

Uni Navoiy viloyatining Nurota shahridagi 18-umumta'lim maktabining 8-«B» sinf o'quvchisi Gavhar Shuhratova yo'llabdi. 1-sinfdan o'qib baholarga o'qib kelayotgan Gavharning eng sevimli mashg'uloti kitob o'qish ekan.

– Bolaligimdan bir kuni shunday tanlovda qatnashishimni avvaldan sezgandek, o'qigan asarlarim nomlarini yon daftarchamga yozib yurardim. Ular bilimning boyishida, so'z boyligim ortishida juda qo'l keladi, – deb yozibdi Gavhar. Shuningdek, yozgan maktubiga o'qigan kitoblarning ro'yxatini ham ilova qilibdi. Ular ko'p emas, kam emas, naq 60 ta ekan! Gavhar o'zi tahsil olayotgan bilim dargohining eng kitobxon o'quvchisi ekanligini maktab direktori Sh.Husenova hamda uning sinf rahbari H. Cho'liyevlar ham ta'kidlashibdi.

IKKINCHI MAKTUB

Xorazm viloyatining Bog'ot tumanidagi 1-umumiy o'rta ta'lim maktabining 5-«A» sinf o'quvchisi Abdullajon Ibodullayevdan kelibdi.

Abdullajon maktabda a'lo baholarga o'qir, darsdan bo'sh vaqtlarini asosan maktab kutubxonasida o'tkazarkan. Shuningdek, gazetamizning ashaddiy muxlisi ham ekan.

U o'qigan kitoblarini nomma-nom sanabgina qolmay, qaysi kitob qahramonlaridan qanday fazilatlarini o'rgangan, ulardan qay biriga havas qilishi haqida ham batafsil to'xtalibdi.

Maktab direktori B. Sa'dullayev, sinf rahbari Z.Jumaniyozova Abdullajonning uch yildan buyon tuman kutubxonasiga a'zo ekanligi, «Kitob – bilim bulog'i», «Yosh kitobxonlar» tanlovlarida faol qatnashib, g'olib bo'lib kelayotgani haqida faxr bilan yozishibdi. Maktab ma'muriyati sinf rahbari bilan birgalikda Abdullajonning o'qigan kitoblari yuzasidan savol-javob o'tkazib, uni tanlovda qatnashishga loyiq deb topishibdi.

TAHRIRIYATDAN:

Aslida «Kim ko'p kitob o'qiydi?» tanlovini o'tkazishdan ko'zlagan maqsadimiz – o'quvchilar qalbida kitobga mehr uyg'otish, ular orasida kitobxonlarni ko'paytirishdan iborat edi. Kelayotgan maktublar mazmunidan bu ezgu maqsadga erishayotganimiz ko'rinib turibdi.

Xo'sh, siz-chi, aziz bolajonlar, tanlovda qatnashishni unutmadingizmi? Unda, tezroq maktub yo'llang!

OSTONA

Ha, Vatanni har kim har xil tushunadi. Vatanimiz bittadir. Uni qanday ta'riflash esa o'zimizning ong-u shuurimizga boqliq. Men, Vatanni ko'nglimdagi eng pokiza va musaffo tuyg'ularga ilohiylik baxsh etuvchi, sajdagohim, borlig'im, yo'qligim, quvonchlarim sig'adigan joyim deb tasavvur qilaman. Vatan – onajonim allasi taralgan, beshigimning izlari chizilgan ona-zamin, ajdodlarim ko'milgan qabriston, naq mening lahamda so'zlashadigan, qosh-ko'zlari meniki kabilar yashaydigan joy. Har gal «Vatan» degan tabarruk so'zni tilga olar ekanman, qalbimni iliq tuyg'ular chulg'ab oladi. Bu muqaddas so'zning har bir harfi bir olam mehr bo'lib, 72 tomirimdan issiq qon-jon bo'lib jismimga singib boraveradi. Va ishonamanki, bu mehr meni hech qachon tark etmaydi.

Dilshoda VOHIDOVA

BU QANDAY OSH?

Aziz bolalar!

Yurtimizda bahor bilan bog'liq marosimlar ko'p. Ana shunday marosimlardan biri Surxon vohasida davom etib kelayotgan «Darveshona» marosimidir. Darveshona katta ma'rakalarda, bahor oylarida bug'doy yormasidan tayyorlangan marosimiy taom bo'lib, unga kuzgi bug'doy yormasi ishlatiladi. Yorma oshining bug'doyi qo'l tegirmoni va hayvonlar kuchi bilan harakatga keltirilgan «kash-kash» deb nomlangan tegirmonlarda un darajasiga o'tkazib yuborilmagan holda tayyorlanadi.

Darveshona mazali taom hisoblanib, uni maxsus oshpazlar tayyorlashgan. Katta-katta qozonlarga bug'doy yormasi, suv, to'g'ralgan qo'y go'shti, turli xil ziravorlar solinib, uzoq vaqt qaynatilgan. Taom pishguniga qadar uzluksiz aralashtirib turilgan.

Darveshona jamoa taomi bo'lgani bois oxirgi go'shtigacha tarqatib berilgan. So'ngra, keksa otaxonlardan biri: «Qishdan eson-omon chiqib oldik, yangi yil og'ir kelmasin, o'lim va kasallik, tabiiy ofatlar bo'lmasin», yangi yilda hosil mo'l bo'lsin», deb duo o'qiganlar va shundan keyin urug' sepilgan.

Hozirda ham Darveshona vohamizning Qorabog', Zarabog', Poshxo'rt, Xo'jaulkan, Xo'janqo, Bobotepa, Novbog' kabi qishloqlarida o'tkaziladi.

Machay qishlog'ida, shuningdek, yig'ib olingan hosildan bir hovuch don, uzumdan bir shingil, dekchadagi qatiqdan bir qoshiq olib qolib, «ko'hnargi» – davomini Xudo bersin, deb irimini qiladilar.

Shuni ham aytish kerakki, ba'zi dehqon xo'jaliklarida achchiq ekinlar, masalan, piyoz, sarimsoqpiyoz, qalampir kabilarni «yoqmaydi» deb hisoblab, ekishni irim qilganlar. Yoqmaydigan ekinni eksa, xonadoniga biror falokat olib keladi, deb ishonganlar.

Bunday marosimlar va irim-sirimlar insonning ko'p asrlik hayotiy tajribalaridan kelib chiqib, muayyan sinovlardan o'tib, bizgacha yetib kelgan.

Toshkenboy PARDAYEV,

TerDU dotsenti,

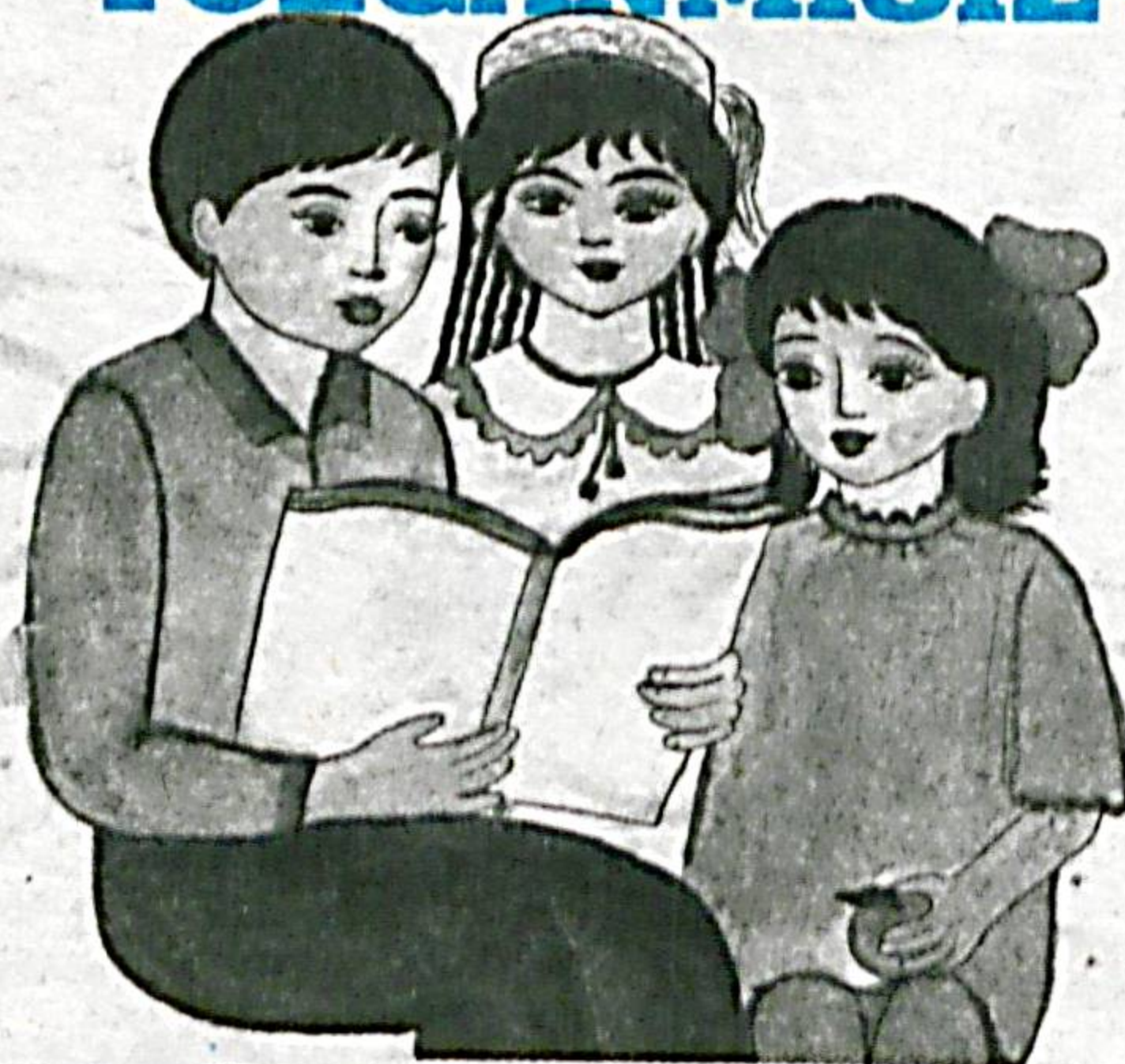
Umida JUMAYEVA,

Yangiobod qishloq va o'rmon xo'jaligi kasb-hunar kolleji o'qituvchisi

TAHRIRIYATDAN:

Xalqimizda qadim udum va an'analar juda ko'p, xususan, har bir qishloqning o'ziga xos an'analari mavjud. Yuqoridagini o'qiganlaringizda, biror fikr tug'lsa, bizga yuborishni unutmang.

KELISHIB SHE'R YOZGANMISIZ?

She'r yo'llasa –
Hatto sayoz, xom.
Yosh shoir yo havaskor baxshi,
Maqtab-maqtab tilaymiz ilhom,
She'r yoz, deymiz, yozganing yaxshi...

Erkin VOHIDOV

Qalbini his-hayajon tark etmagan kishi o'z halovatini yo'qotib, qog'oz qoralaydi. Borliqdan rang izlaydi. Shivirlagan yaproqlar bilan «tillashadi». To'kilib-to'kilib nimalarnidir yozgisi keladi. Azaldan qon-qonimizga singib kelgan she'riyatning misilsiz gulzori kimlarning dilini o'ziga maftun etmagan deysiz?!

Tahririyatimizga yog'ilib kelayotgan xatlarning

aksariyatini she'rlar tashkil qiladi. Biz ularning ichidan yurakni ilitadigan birgina satrni qidiramiz.

Qashqadaryo viloyati, Dehqonobod tumanidagi 71-maktabning 2-sinf o'quvchisi Rohilabonu G'o'chchiyevaning «Do'stim – kitob» she'rida shunday satrlar bor:

Jonajon kitob,
Onajon kitob.
Yonimda yursang –
Boringni bersang...

Rohilabonu kitobdan ko'p narsalar olgisi keladi. Hamma gap mana shunda, kitob bilan do'st tutingan kishining olami mutlaqo'z gachadir.

Jizzax viloyati, Forish tumanidagi 17-maktabning 7-sinf o'quvchisi Gulhayo Jonqobilovanning «Dangasa» she'rida:

– Nima deyapsan? – dedi
Anvarga u zo'ravon.
– Aytaman, chidasang gar,
Dangasasan, jo'rajon.

Birov bir ish buyursa,
Qilging kelmas, erinar.
Ayniqsa, bugun seni,
Ustingdan hamma kular...

Mana sizga Gulhayoning dangasaga bergan chin tashbehi. Garchi erinchoq bolalar sizning maktabingizda ham bor bo'lsa-da, negadir unga Gulhayodek tanbeh bergingiz kelmaydi. Ana shu erinchoqlik bolalarni hayotda loqayd bo'lib qolishiga olib boradi. Shunday

Muxbir safardan qaydi

TOSHDAN YOZILGAN SO'ZLAR

Andijon tumanidagi 39-umumta'lim maktabiga kirib borar ekanmiz, ko'zimiz «Xush kelibsiz!» degan yozuvga tushdi. Odatda bu so'zlar barcha maktablarda kiraverishda, eshik tepasida yozilsa, bu bilim dargohida yerga yozilgan ekan. Maktab ekin maydonida oq bo'yoq bilan bo'yalgan dumaloq toshlar birlashib, «Xush kelibsiz!» degan so'zlarni hosil qilibdi.

Maktab hududining orastaligi o'quvchilarning mehnatkash ekanligidan dalolat berardi. Har bir sinfning o'ziga ajratilgan yer maydonchalari bo'lib, o'quvchilar u yerdagi ko'chatlarni mehr bilan parvarish qilishlari maktabga kirishimizdan oq ma'lum bo'ldi. Xo'sh, bu mehnatkash o'quvchilarning o'zlashtirishlari qanday ekan-a?

5-«B»DA ADABIYOT DARSISI

O'quvchilar sinfdoshlari Tohirjon Jo'raboyev o'qiyotgan she'rni diqqat bilan tinglayotgan edilar.

*Yurtim, senga she'r bitdim bu kun,
Qiyosingni topmadim aslo.
Shoirilar bor, o'z yurtin butun –
Olam aro atagan tanho...*

She'rni ifodali o'qib bergan Tohirjon ustozlari Farida opa Chartaqova «semizgina» «5» qo'yib berdilar. So'ngra, Abdulla Oripov hayoti va ijodi haqida o'quvchilarga ma'lumot bera boshladilar. Bu sinfning eng a'lochi o'quvchilari Tohirjon Abdurahimov hamda Tohirjon Jo'raboyevlar ekan. Ular bir-biriga navbat bermay, mushoirani davom ettirdilar. Biz esa Halima opa Daminovanning darslarini kuzata boshladik.

A'LOCHI QIZ SEVARA

2-«V» sinf o'quvchisi Sevara Maqsudjonova uy vazifalarini to'g'ri bajargani, tirishqoqligi uchun ustoz Halima opadan maqto'v eshitdi. Sevaraga boshqa sinfdoshlarining ham havasi keldi shekilli, birin-ketin uy vazifalarini ustozlariga ko'rsata boshladilar. Halima opaning aytishlaricha, Sevara sinfning a'lochi qizlaridan biri ekan.

BAKTIYOR AKANING REJASI

Maktab hovlisida o'qituvchilar bilan yangi rejalar tuzayotgan direktor Baxtiyor Ahmedovni suhbatga chorladik:

– 2006-yilda qayta ta'mirlangan 2 qavatli maktabimizda hozirda 648 nafar o'quvchi bilim olmoqda, – deydi Baxtiyor aka. – O'quvchilarimizning bilimdon, mehnatsevar bo'lishlarida maktabdagi barcha o'qituvchilarning xizmatlari katta. Buning uchun o'quv

ekan, bejiz «so'zda sehr bor» deyilmagan. Birgina so'z inson qalbini nurafshon etishi yoxud nurafshon qalbni xufton aylashi mumkin. Toshkent shahri, Uchtepa tumanidagi 203-maktabning 9-sinf o'quvchisi Sokina Bahodirovaning «Shamol» she'rini o'qib, biroz yengil tortamiz:

*Mahzun sokin uchadi gohi,
Goho uchar shiddat ila u.
Qudrati bor uning ilohiy,
Intiladi –falsafasi shu.
Talpinadi oyga, quyoshga
Yig'lamaydi, unda ko'z yosh yo'q...*

Sokina har holda she'rlarida rang qidiradi. U shamolning ilohiy falsafasi intilish ekanligini yorqin ifoda eta olgan. Shamol oyga, quyoshga talpingan chog'ida ham ko'z yoshisiz intiladi...

Toshkent shahri, Hamza tumanidagi 204-maktabning 7-sinf o'quvchisi Charos To'rayeva o'zining «Bahor» she'rini o'qib, biroz yengil tortamiz:

*Bahor noma yo'llabdi,
O'qisin deb gulchechak.
Eng birinchi gullabdi,
O'qib uni boychechak...*

deya samimiy dil so'zlarini she'rga solgan. Charosning chizgan manzarasi ko'z oldimizda bahorni namoyon etadi. Biroq, bizga yuborilgan she'rlarning hammasida ham yorqin satrlar bor, deyish qiyin. She'r deb yuborilgan pala-partish so'zlar yig'indisini ko'rib, yosh havasmand o'g'il-qizlarimizga, siz hali so'zlar ustida ko'proq ishlashingiz kerak, har qanday pishmagan loydan ko'zni qamashtiradigan ko'za yasab bo'lmaydi, degimiz keladi. Keling, so'zlarimizni haqligini

isbotlash uchun yana xatlarga murojaat qilaylik:

Qashqadaryo viloyati, Shahrisabz tumanidagi 59-maktabning 9-sinf o'quvchisi Zulxumor Abdusalomova o'zining «O'tajonimga» she'rini o'qib, biroz yengil tortamiz:

*O'tajonim, mehribonim,
Qalbi toza o'tajonim.
O'tajonim jonajonim,
Mehribonim, o'tajonim.
Ko'nglimga qaragan,
Qizim deb erkalagan.
Qizim deb sochlarimni silagan,
Mehribonim, o'tajonim...*

deya «axborot» bersa nima ham derdik. Unga: «Bu she'r emas», desak, balki bizdan xafa bo'lar. Uning she'rini qanday yozgan bo'lsa, o'shanday ko'chirdik, hukm chiqarishni sizga havola etamiz. Yana shunga o'xshash she'rlarni tahririyatimizga qashqadaryolik Zulxumor Musurmonova, Kamola Fayzullayeva, Mahliyo Ahmedova, Mahliyo Jonqobilova, Shahrizod Usmonov, Oydin Jabborova, xorazmlik Anvar Rajabov, Mardona Abdullayeva, buxorolik Dilshod Davlatov, Abror Suyunov, Mushtariy Jabborova, farg'onalik A'zamjon Abdurahimov, Umitoy Madaminova, Javlonbek Ergashev, samarqandlik Iroda Yodgorova, Axtamjon Bekbo'tayev, sirdaryolik Dinora Bakirova, toshkentlik Sevara Abrorova, Nigora Nur, jizzaxlik Vazira Ibragimova, Maftuna Zayniddinova ham yo'llashgan.

Meni yana bir narsa ko'p o'ylantiradi. Farg'onalik o'quvchining she'ri surxondaryolik she'r yozib yuborgan

yili boshidan reja tuzib olamiz va rejalar asosida yil davomida o'quvchilarni aqliy va jismoniy tomondan rivojlanishlarini o'stirishiga harakat qilamiz.

BAHODIR – MAKTABIMIZ FAXRI

Ilmiy bo'lim mudiri Odinaxon Yo'ldosheva 9-«A» sinf o'quvchisi Muhayyo Mo'yidinovaning nemis tilidan viloyat bo'yicha o'tkazilgan Olimpiadada 3-o'rin sohibi bo'lganini

faxr bilan so'zlab berdilar. Boks bo'yicha jahon chempioni Bahodir Sultonov ham shu maktabda o'qigan ekan. Bunday o'quvchilar maktab faxri ekanliklari ustozlar gaplaridan yaqqol sezildi.

MENING KELAJAKDAGI UYIM

Safar davomida 24-, 30-maktablarda ham bo'ldik. E'tiborimizni tortgan bir yangilik bizni quvontirdi. Bu ikki maktab o'quvchilari «Mening kelajakdagi uyim» mavzusida rasmlar chizib, ular asosida uy maketini yaratib berdilar. Ularni ko'rib, kelgusida bu o'quvchilardan iste'dodli me'morlar yetishib chiqishiga umid qildik.

«YOSHLAR MARKAZI» SIZNI KUTMOQDA

Chet tillariga qiziquvchi o'quvchilar, qolaversa, chevar, pazanda bo'laman, degan qizlar uchun barpo etilgan Andijon «Yoshlar markazi»da bir necha yo'nalishlar bo'yicha o'quv kurslari tashkil etilgan. «Iqbol – ta'lim maskani»da koreys, arab, ingliz, rus tillari, kompyuter kurslariga o'quvchilar qiziqish bilan qatnashishmoqda. Markazda xalqaro andozalarga mos keluvchi «Smart» kutubxonasi tashkil etilgan bo'lib, unda nafaqat o'quvchilar, balki ingliz tili o'qituvchilari uchun ham metodik qo'llanmalar mavjud. Ta'limni Xalq ta'limi a'lochisi, Xalqaro tanlovlar g'olibi, oliy toifali ingliz tili o'qituvchisi Gulsoraxon Mahmudxo'jayeva olib bormoqda.

Uy hamshiraligi kursida esa yoshlarga birinchi navbatda o'z oila a'zolariga tibbiy yordam ko'rsatish, muolajalarni to'g'ri bajarish, sanitariya-gigiyena talablariga rioya qilish kabi bilimlar o'rgatiladi. Shuningdek, pazandachilik kurslarida yevropa, turk va o'zbek milliy taomlarining barcha turlarini pishirish bo'yicha saboq berib kelinmoqda.

Kompyuter kurslarining «Universal», «Ofis-menejer» hamda «O'quvchi», yo'nalishlarida mashg'ulotlar tinglovchining yoshi va qiziqishlari asosida olib boriladi. Kursda kompyuterda ishlash uchun eng kerakli yo'nalishlar va dasturlar bo'yicha bilim beriladi.

Darhaqiqat, o'quvchilar ta'lim-tarbiyasiga bo'lgan e'tibor Andijon viloyatida yaxshi yo'lga qo'yilgan ekan. Ana shunday mas'uliyatli ishlarni amalga oshirishlarida maktab rahbarlari va o'quv markazi mutasaddilarining ezgu ishlarida omad tilab qolamiz.

Gulyuz BAHODIR qizi,
Dilfuza HASANOVA

o'quvchining she'ri bilan bir xil ma'no, bir xil ohangda chiqishiga nima deysiz? Yurtimizning turli burchaklaridan kelayotgan she'rlarning mazmun-mohiyati bir bo'lishi achinarli holdir.

Jizzax viloyati, Zafarobod tumanidagi Al Xorazmiy nomli 9-maktab o'quvchisi Hulkaroy Tirkasheva «Navro'z» she'rini o'qib, biroz yengil tortamiz:

*Borliqni yashnatar bahor
Bog'larda gullar ochilar.
Qizchalar soch-popuk taqishib,
Navro'z ayyomiga borishar...*

Buxoro viloyati, Shofirkon tumanidagi A.Donish nomli maktab o'quvchisi Zamigor Yondosheva yozgan she'rini o'qib, biroz yengil tortamiz:

*Dala-dashlar uyg'onaverar
Yana bahor qo'shig'i kuylanaverar.
Atlas, adras ko'ylaklar tanlanaverar,
Yana bahor ko'rki keldi o'lkamda...*

Mana Sizga yosh qalamkashlarimizning bahordan qalblarida ulg'aygan ohanglari! Nahotki to'qqiz oy sog'intirib kelgan bahorga bundan ortiq tashbeh topolmagan bo'lsangiz?! Osmono'par tog'lar, sharqirab oqqan soylar, gullarga burkangan bog'lar, quvonchini yashirolmay kuylayotgan qushlar ilhomingizga ilhom qo'shmayaptimi? Bir-biriga o'xshash siyqasi chiqqan so'zlar birikmasini «she'r» deb yuborayotgan havasmandlarning yozganlarini o'qib, kelishib she'r yozganmisiz, degim keladi.

AXTAMQULI

2009-YIL - QISHLOQ TARAQQIYOTI VA FAROVONLIGI YILI

Bizning qishloq uncha katta bo'lmasa-da, shinam, fayzli. Tabiati chiroyli, insonlari shirinso'z va mehribon. Qishlog'im nomi Cho'l, ammo unda daraxtlar

NOMI CHO'L, O'ZI GULISTON

ko'p, gullar ko'p. Shirindan-shirin qovuntarvuzlar bizning qishloqda yetishtiriladi.

Qishlog'imiz nomi keyinchalik Qahramon deb o'zgardi. Bunga sabab, qishloqdoshlarimiz dehqonchilikda, obodonlashtirishda qahramonlik ko'rsatgan-da. Men o'z qishlog'im bilan faxrlanaman. Yurtdoshlarimga munosib farzand bo'lishga intilaman. O'z qishlog'imni yanada ko'rkam, obod va go'zal bo'lishida o'z hissamni qo'shaman.

Maftuna O'ROLOVA,
Sirdaryo viloyati, Xovos tumanidagi
10-maktabning 5-«A» sinf o'quvchisi

OLMONIYAGA YUBORILGAN ANORLAR

Har bir insonning yashash joyi, hech qanday boylikka teng kelmaydigan go'shasi bu uning Vatani hisoblanadi. Tug'ilib o'sgan makoni esa Vatan ichra Vatanidir. Mening shunday Vatan ichra Vatanim Surxondaryo viloyati, Sariosiyo tumanining ko'hna va so'lim Dashnobod qishlog'idir. Mamlakatimizda

olib borilgan tadqiqotlarda yozilishicha, Surxon vohasi tosh asridayoq paydo bo'lgan. Dashnobod qishlog'i esa 600-700 yillik tarixga ega. Uning paydo bo'lishi XIV asrning boshlarida vujudga kelgan tarixiy voqealarga borib taqaladi. O'sha paytlarda Samarqandda qo'zg'olon boshlanib, bir guruh kishilar Sayyid Muhammad Solixon boshchiligida shu yerga kelishgan. Bu odam o'z davrining ilm sohiblaridan biri edi. Uning yozma tarixi bilan 150 metr pastlikdagi daryodan tepaga suv chiqarilgan. 1970-yilda bu ariqni kengaytirgan sho'ro muhandislari aynan shu loyiha asosida ish olib bordilar. Hatto muhandislardan biri: «Bu ariq juda katta hisob-kitob bilan bunyod etilgan, agar sal xato qilsak, tepaga suv chiqmaydi», deb aytgan edi.

Dashnobod anori bilan bog'liq qissa va hikoyalar ham ko'pgina. Bir paytlar Buxoro amirining chopari Hisor bekligiga o'tib ketayotganida, Dashnobodga tushib, bir kosa suv so'rgan ekan. Shunda unga bir kosa anor sharbatidan uzatishibdi. Chopar sharbatni ichibdi-yu, lazzatidan lol qolibdi. Manzilga: «Bu dashti obod emas, dashti novvot ekan», deya ta'rif beribdi.

Shu-shu qishloqning nomi dashti novvot deya tilga olinibdi.

Yana naql qilishlaricha, Buxoro amirining o'g'li Olmoniyada tahsil olib yurganida, otasidan yurtda yetishtiriladigan eng mazali, qimmatli, noyob noz-ne'matlardan yuborishini so'rabdi. U bu bilan o'z yurtining boyliklari, saxovatini boshqa mamlakatlar talablariga ko'z-ko'z qilmoqchi bo'lgan ekan. Amir maslahatgo'ylarini to'plab, nimalar jo'natish mumkinligini surishtiribdi.

Ko'p bahs-u munozaralardan so'ng, Dashnobod anoridan ustuni yo'q, degan xulosaga kelishibdi. Bu fikr amirga ham ma'qul tushibdi va ikki tuyada yuk keltirish uchun xizmatkorlarini jo'natibdi. Ular to'rt qop anor olib Buxoroga qaytibdilar va anorlarni o'rtoqlariga tortiq qilganida, ular bunday totli sharbatga to'la mevani ko'rmaganliklarini aytib, tasannolar o'qishgan ekanlar.

Dashnobodning tashkil topishida va rivojlanishi bilan birga, turli notinch vaziyatlar, siyosiy kurashlar ham avj oldi. Ammo bir qancha fursatdan so'ng ijobiy o'zgarishlar ham ro'y bera boshladi. Yurtda osoyishtalik barqarorlashgan sari qishloq xo'jaligi rivojlanib boraverdi. Yildan-yilga hosildorlik oshib, bog', dehqonchilik maydonlari kengaydi. Dehqonchilik ishlari rivojida qishloqqa texnika kirib kelgani alohida ahamiyatga ega edi. Dashnobodda iqtisodiy, ijtimoiy, madaniy yuksalishlarga erishilayotgani, dehqonchilik, oziq-ovqat mahsulotlari yetishtirish ko'payib borayotgani ko'pchilikning diqqatini o'ziga qarattirdi.

Dashnobodda yana ko'pgina ziyoratgoh joylar, me'moriy yodgorliklar va zilol suvli hovuzlar ham bor.

Sayyid Muhammad Solixon mozori adirlikda joylashgan go'zal, bahavo joy. Bu kishining oyoq ostida qatag'onlar podshosining qabri bor. Eronda yashagan bu zot: «Vafot etsam, meni shu joyga olib borib, dafn etinglar!» deya vasiyat qilgan ekan. Dashnobod hovuzi bir kechada paydo bo'lgan ekan. Bu hovuz hanuzgacha saqlanib keladi.

Dashnobodliklar mazkur nishona, yodgorliklarni hamon asrab kelmoqdalar va bu ajdodlardan qolgan ma'naviy merosni doimo qadrlab e'zozlaydilar.

Saodat TO'LQIN qizi

QORASUVMI, QARA SUV?

Men O'zbekistonning qadimiy va navqiron, dunyoga dong'i ketgan viloyatlardan biri Samarqandning Pastdarg'om tumaniga qarashli so'lim Qorasuv qishlog'ida yashayman.

Yurtboshimiz sa'y-harakatlari bois bizning qishlog'imiz ham kundan-kunga obod bo'lib bormoqda. Ikki qavatli maktabimiz zamonaviy ko'rinishda yangitdan qad rostladi. Maktabimiz hovlisi gullarga burkandi, mevali, manzarali daraxtlar o'tkazdik.

Bir kuni buvimdan qishlog'imiz nomi nima uchun Qorasuv deb nomlanishi haqida so'radim. Ular esa mening savolimdan quvonib ketdilar. Emishki, bir zamonlar qurg'oqchilik bo'lib, suv tanqis bo'lgan ekan. Odamlar suv izlab, juda qiynalibdilar. Tashnalik darmoni ketgan bir musofir yigit ko'ziga suv ko'rindi. Shunda u quvonchini yashirolmay, «qara, suv», deb quvonib ketibdi. Shundan keyin bu qishloqning nomi Qorasuv bo'libdi.

Guliston SAYFULLAYEVA,
Samarqand viloyati, Pastdarg'om tumanidagi
89-maktabning 6-sinf o'quvchisi

Shahlo HOLMATOVA,
Sharqshunoslik instituti qoshidagi
xorijiy tillar akademik litseyi
o'quvchisi

BOG'

Ekkan olmam ko'chaga,
Fayz to'kdi bu yoz.
G'ujum bo'lib mevasi,
Tovlanar qiyg'os.
Chiroyli bog' yaratdim,
Men kichik bog'bon.
Mehmonlar kelganida,
To'ldi dasturxon.

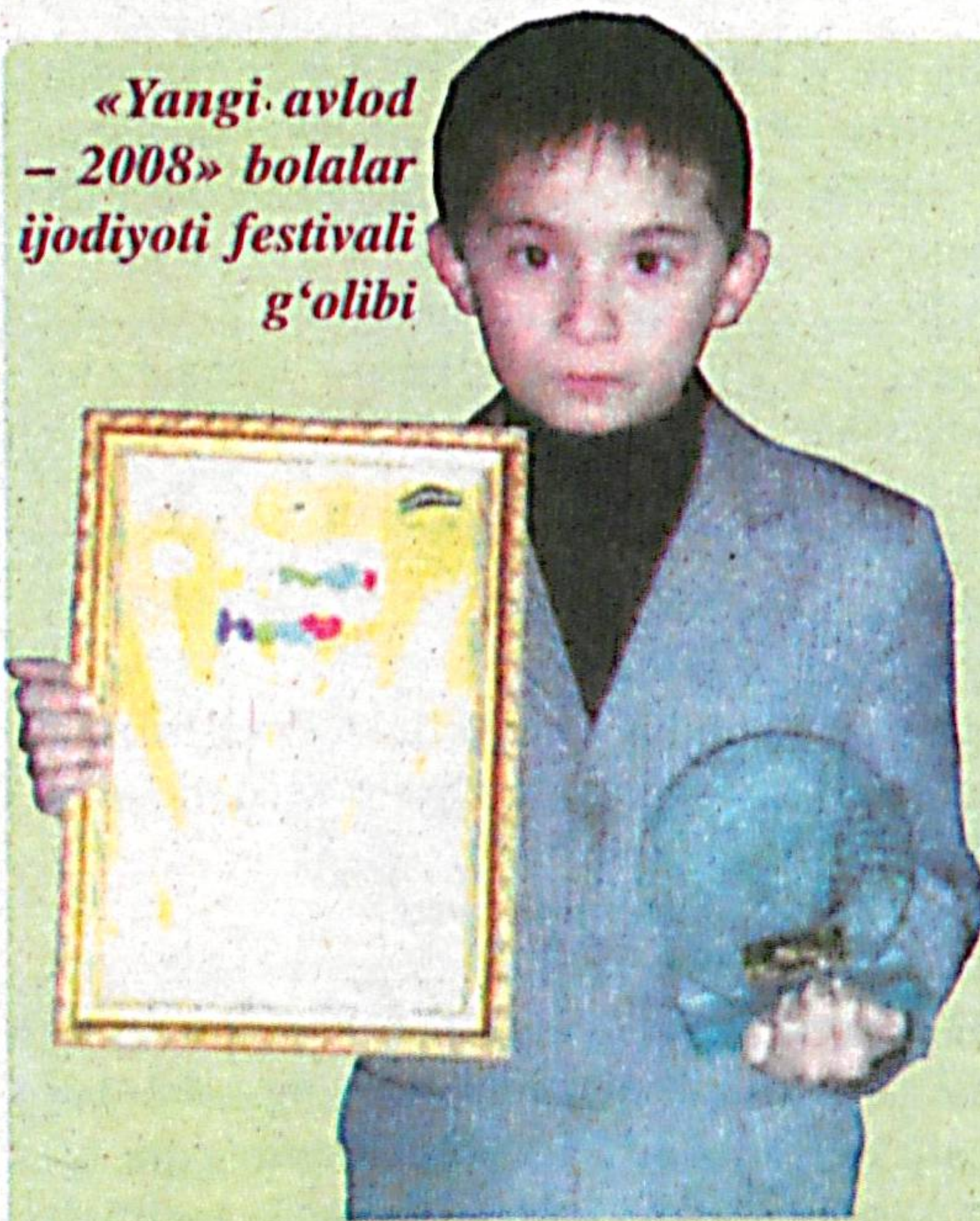
KAPALAK

Sira ham kapalakka,
Bolajonlar, otmang tosh.
Qarang, uni gul kabi
Mitti va go'zal, yuvvosh.
Mayli, gulzorimizda
U kezsini baxtini, deb.
Negaki kapalaklar
Tabiatga berar zeb.

ADABIYOTNI SEVAMAN

Salom «Tong yulduzi» gazetasi! Men surxondaryolik Sherzod Shavkatov bo'laman. Sherobod shahridagi 66-maktabning 6-sinfida o'qiyman. Adabiyotni juda yaxshi ko'raman. Bo'sh vaqtimda she'r, hikoyalar yozib turaman.

«Yangi avlod – 2008» bolalar ijodiy festivalining «Badiiy ijod» yo'nalishi bo'yicha g'olibi bo'ldim. Tanlovning respublika bosqichida ijod namunalarim yuqori baholanadi, deb hech o'ylamagandim. Bu muvaffaqiyatim oyijonim, ustozimning mehnatlari samarasidir.

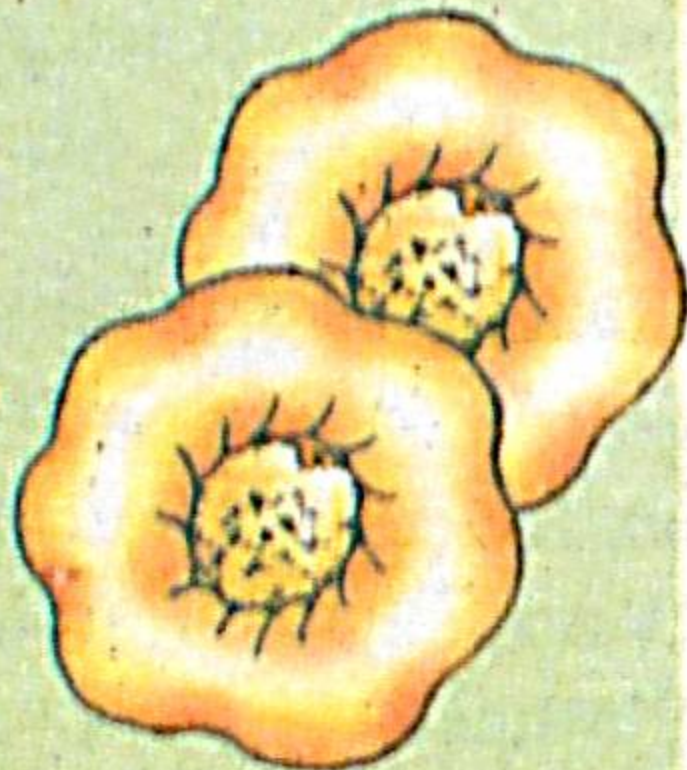
«Yangi avlod – 2008» bolalar ijodiyoti festivali g'olibi

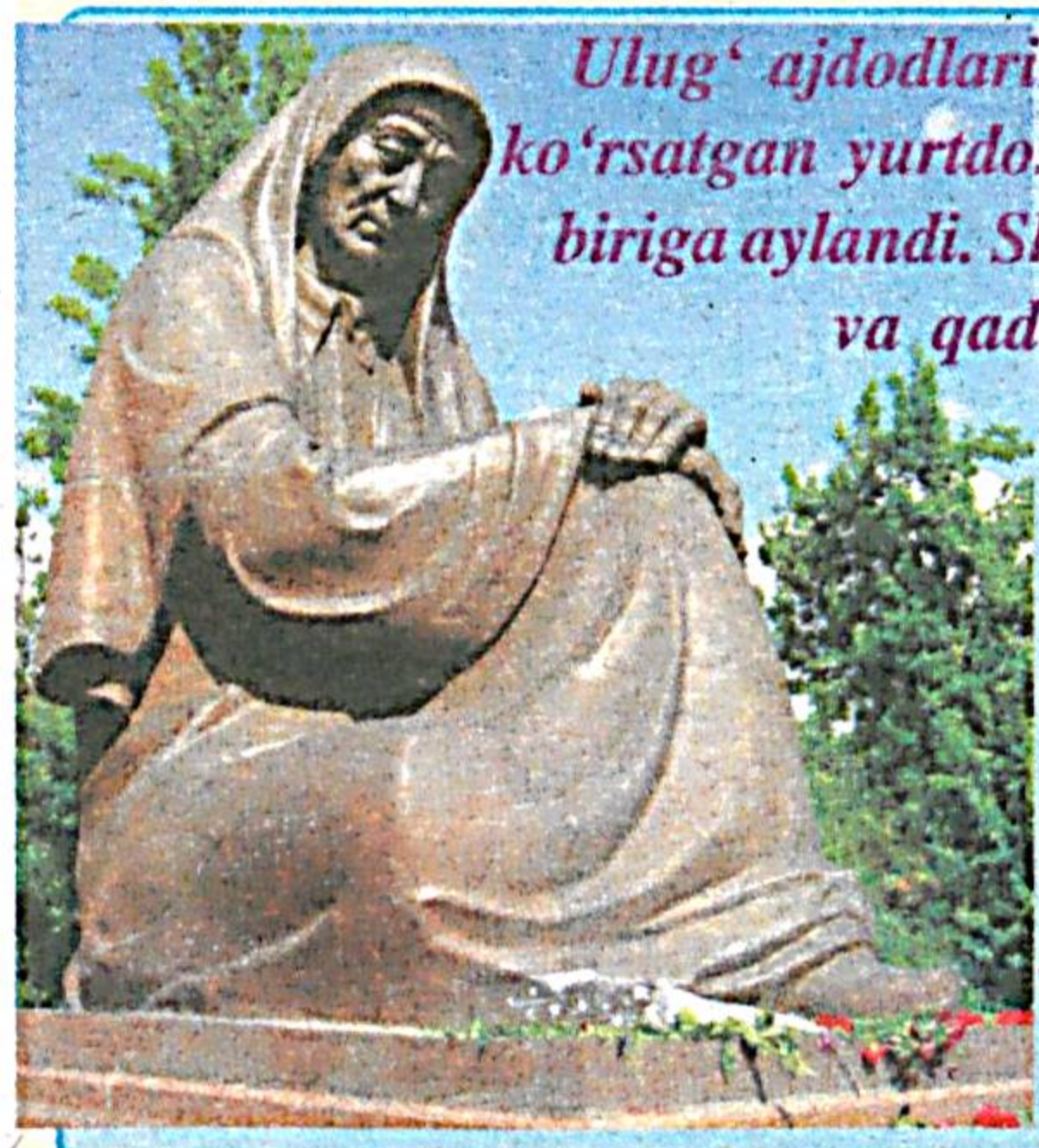
Toshkentim

Sen o'zing non shahrimsan
Bag'ri kengim, baxtimsan.
Sajdagohim, ka'bamsan,
Mehridaryo Toshkentim.

Non

Dasturxonimiz ko'rki,
Shirmoy, patir, obi-non.
Uni yetishtiradi,
G'allakor bobodehqon.

Ulug' ajdodlarimiz xotirasini qadrlash, yurt ozodligi yo'lida fidoyilik ko'rsatgan yurtidoshlarimiz ruhini shod etish dilimizdagi ezgu niyatlardan biriga aylandi. Shu ma'noda Prezidentimiz tashabbusi bilan 9-may – Xotira va qadrlash kuni, deb e'lon qilinganligi beqiyos ahamiyatga egadir.

Shunday farahbaxsh kunlarda bolalar adabiyoti ravnaqiga benazr hissa qo'shgan shoir va yozuvchilarimiz xotiralarini ham yod etish, ular ijodiga yana bir nazar solish dillarimizga taskin beradi.

Bolalarning sevimli yozuvchisi Safar Barnoyev o'z ish faoliyatini aynan mana shu gazetada boshlagan ekan. O'sha damlar haqidagi xotiralarining qo'limizga tushib qolishi gazeta yubileyi arafasida ayni muddao bo'ldi.

Safar BARNOYEV

ENG KATTA MAKTAB

«Tong yulduzi»ni qachon qo'lga olar bo'lsam, ko'z oldimga bundan o'ttiz bir yil oldingi hayotim, o'sha paytdagi muhit, talashib-tortishib, hamnafas bo'lib birga ishlagan do'stlarim, ukalarim siyosati kelaveradi.

Biz «Mahmud mo'ylov choyxonasi»ga tez-tez kelib, G'ayratiy, Habibiy, G'afur G'ulom, To'xtasin Jalolov suhbatlaridan bahramand bo'lardik. Choyxona chinakam qalamkashlar uchun suhbatlar makoni edi.

Tushlik payti edi. Choyxonaga kirib, bo'shroq joyga o'tirdik. Shunda bir jurnalist akaxonimiz, seni muharrir Suhrob Yo'ldosh so'rayapti, deb qoldi. Nima gap ekan, deb menga xabar yetkazgan kishiga ergashdim. Qabulxonada o'tirgan mallarang ayol menga boshdan-oyoq razm solib, tundroq qiyofada javob berdi:

– Redaktor bor-r. Kim sizni chaqirdi?

Uning qarshisida o'tirgan istarasi issiq ayol bo'shshibroq qolganimni ko'rib, ko'nglimni ko'tardi:

– Suhrobjon borla, opovsi, kiravering.

Muharrir eshigini ochib, ichkari kirdim. Suhrob aka salom-alikdan keyin maqsadga o'tdi:

– Uka, bizga ishga o'tmaysizmi? Bitirish-diplomini yozishni birga olib boraveramiz.

Rozi bo'ldim. Ko'p o'tmay men – «yap-yangi» xodimni mas'ul kotib Hamid Jalolov yetaklab chiqib, boshqa xonaga olib kirdi. Bo'sh stolni ko'rsatib:

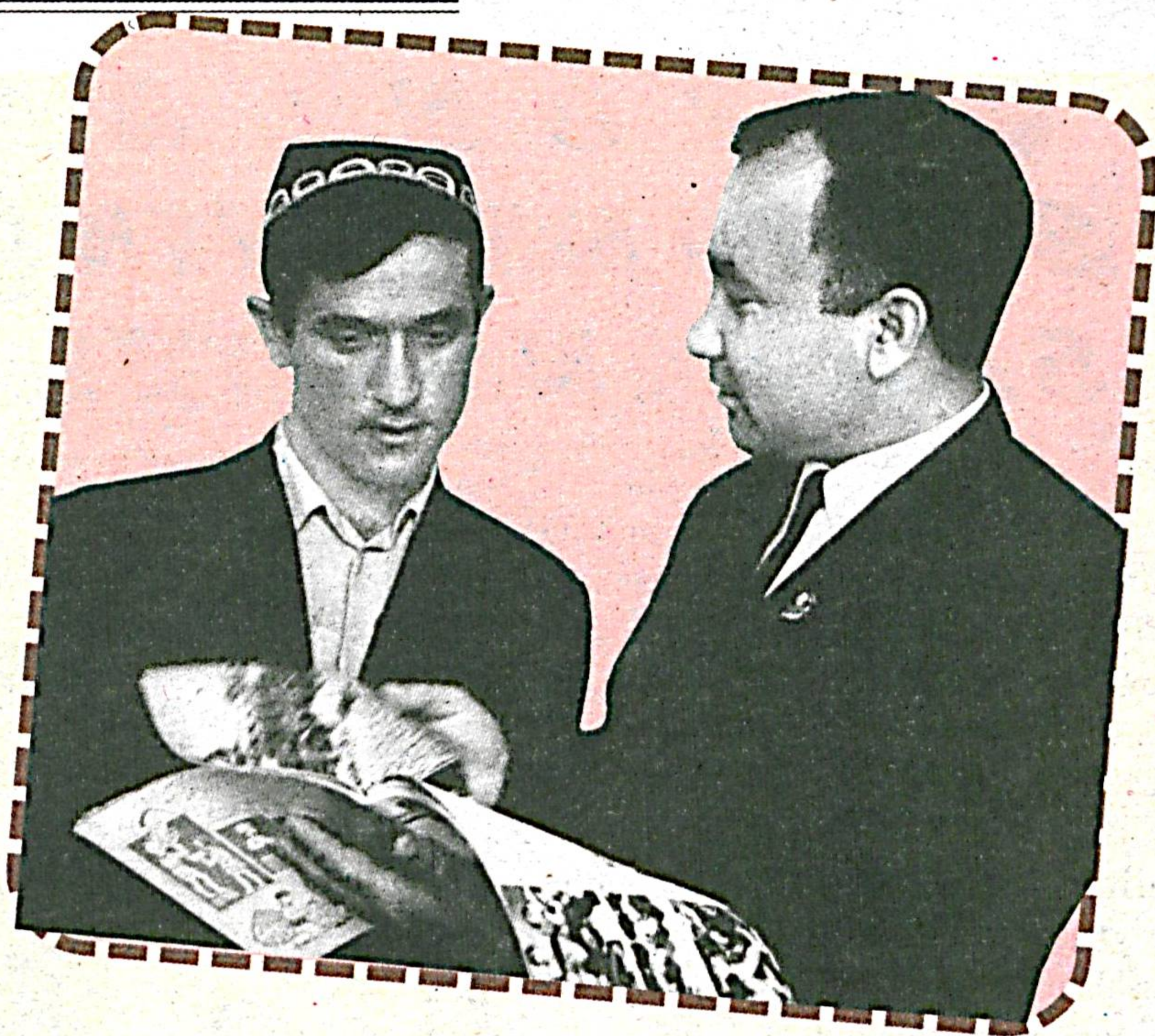
– Mana shu yerda o'tira turing, – dedi.

Shu kundan e'tiboran gazetaga eldan burun qatnay boshladim. Oldin xatlar, keyin adabiyot va san'at bo'limida ishladim. Tahririyat o'zimmiki bo'lib qoldi. Jindek chekinish bo'lsa-da, meni ilk bor kutib olgan ayollar haqida aytib bermasam, ko'ngil to'lmaydi. Mallarang ayol deganim – Shura opa bo'lib, tajang bo'lishiga qaramay, xodimlarni ozoda kiyinishga da'vat qilardi. Pala-partish kiyingan odamni ko'rsa, baqirib berardi. Ikkinchisi – istarasi issiq deganim bu bizning Zuhra opamiz bo'lib, onaxon mashinkachilardan biri edi. Juda ko'p mashhur yozuvchilar yangi asarlari qo'lyozmalarini Zuhra opaga ko'chirtirardi.

Opamiz bizga onaday mehribon, yo'l ko'rsatuvchi zot edilar. Bundoq o'ylab qarasam, deyarli teng-u to'shlar birga ishlardik. Bular: Razzoq Abdurashidov, Fayzi Shohismoil, Murod Xidir, eng kichigi Tohir Hobilov (hozirgi Tohir Malik) edi.

Gazeta haftada ikki marta chiqardi. Erkin Malikov gazetaning birinchi, uchinchi, Erkin Xo'jayev ikkinchi, men esa to'rtinchi sahifasini to'ldirishimiz kerak edi. Muharrir xonasiga dasta-dasta xabar, lavha, ocherk, she'r-u hikoyalar olib kiramiz va ularni o'zimiz maqtaymiz.

– Bo'lmaydi, hali xom, – deydi Suhrob aka chizib-chizib qo'limizga tutqazarkan. – Qayta ko'ring...

Talashib ketamiz. Har birimiz gazeta sahifasidan ko'proq joy olishga urinamiz. Bo'limning obro'si uchun kurashamiz. Muharrirni ko'ndirsak, mas'ul kotib oyog'ini tirab oladi:

– Suhrob aka, «bomba» bo'ladigan material yo'q. Hammasi mayda-chuyda mavzular... (Dolzarb mavzuni «bomba» deyish ma'qul tushib, kotibning tiliga yopishib olgandi).

«Uff...», deymiz. Shu gap shartmida, degandek Hamidga ho'mrayib qaraymiz. U bo'lsa kulib turaverardi.

Bugungi gazetxonga tushunarli bo'lsin uchun yuqorida eslatganim «bomba» material haqida qisqa izoh bermoqchiman. Bunaqa material yozishga usta edik. Hozir o'zim yozgan «Til sofligi – dil sofligi», «Hamma gap tiyinlarda» nomli maqolalarim haqida to'xtalmoqchiman.

«Til sofligi – dil sofligi»da tilimizga huda-behuda aralashib qolgan ruscha so'zlar tanqid qilindi. Ushbu maqola e'lon qilingach, respublikamizda chiqayotgan siyosiy va yoshlar gazetalarida «Tilga e'tibor – elga e'tibor» degan rukn paydo bo'ldi. Gazetamizning keyingi sonlarida «lager» so'zi o'rniga oromgoh, «kanikul»ning o'rniga ta'til kabi so'zlar ishlatila boshladi.

Yozgan materiallarimizni Hamid Jalolov yig'ib, o'z xonasiga olib chiqib ketardi.

– Materiallaringizning sarlavhasi bo'lmaydi, o'zgartiring, – deb chiqardi.

Ana endi yangi sarlavha topish uchun bosh qotiramiz. Hammamizdan yosh xodim, bugungi katta adib Tohir Malik unga-bunga uchrab, keyin menga kelardi.

– Aka, mana shu maqolaga bitta sarlavha topib bering.

Men esa shart qo'yaman:

– Yigirma tiyin bersang, aytaman.

Tohir Malik yangi sarlavhani mendan sotib oladi. Hamid Jalolov uni maqtaydi:

– Mana, sarlavha bundoq bo'libdi!

Hozir o'ylab qarasam, ancha-muncha sarlavha sotgan ekanman. Eng ko'pini Tohir Malik sotib olgandi...

Xullas, gazeta oddiy gazeta emas, musobaqa, bahs-munozara maktabi ham edi. Bu dargohda kam bo'lmadik. Birga ishlagan do'stlarim hamon o'sha yillarni eslashadi. Zero, mustaqillik ham ahillikni, tashabbuskorlikni xush ko'radi.

7.07.1996

MENING DUOGO'Y BOBOM

Bu niyatni juda ko'p takrorlashlari sababini esa yaqinda bilib oldim. Ikkinchi jahon urushi boshlanganida, bobom 16 yoshda bo'lgan ekanlar. Frontdagi jangchilarimizga yordam bo'lsin, deya shu yoshlaridanoq samarali mehnat qilibdilar. Keyinchalik urush qatnashchisi bo'libdilar. Urush dahshatlarini, uning ayanchli oqibatlarini o'z ko'zlari bilan ko'rganlari uchun ham tinchlikning bebaho ne'mat ekanligini bot-bot takrorlar ekanlar-da.

Bobomning o'qishga ham ishtiyoqlari juda baland bo'lgan ekan. Maktabda o'qib yurgan chog'laridanoq inson huquqlari himoyachisi bo'lishni niyat qilibdilar. Keyinchalik bu niyat maqsadga aylanib, Toshkent yuridik institutida tahsil oldilar va uzoq yillar mobaynida prokuratura sohasida mehnat qildilar. Halol mehnatlari orqasidan uch o'g'il va ikki qizni tarbiyalab, oliy ma'lumotli qilib, voyaga yetkazdilar. Istiqol sharofati bilan muborak Haj safariga borib, amallarini bajarib, «hoji» bo'lish baxtiga muvassar bo'ldilar. Bugungi kunda o'g'illari yurt tinchligi yo'lida mehnat qilsalar,

qizlari yosh avlodga ta'lim-tarbiya berib kelishyapti. Bir so'z bilan aytganda, yurt koriga yarashyapti.

Hozirda bobom Xolmatjon Jalilov 5 farzand, 18 nabira, 9 evara ardog'ida keksalik gashtini suryaptilar. Otalari izidan borgan olti nabiraning yurt tinchligi posboni, uch nabiraning esa inson salomatligi posboni bo'lishganidan bobojonimning boshlari osmonda.

Mazkur yilimizning «Qishloq taraqqiyoti va farovonligi yili» deb e'lon qilinganini bobom mamnuniyat bilan qarshi oldilar. «Qishloqlarimiz obod, dehqonchiligimiz barakali bo'lsa, yurtimiz boy bo'ladi», deya o'zlari ham bog' oralaydilar. Ekkan daraxtlari hosilga kirib, gullari chamandek yashnab tursa, bahri dillari ochilib ketadi.

Yo'lingiz tushsa, biznikiga bir keling! Yurtini, xalqini qadrlab, o'zi ham qadr topgan bobomning shirin suhbatlaridan bahramand bo'ling, duolarini oling! U albatta ijobat bo'ladi. Chunki bobomning dillari pok, ezgu-niyatlari samimiy.

Aziza AKBAR qizi

Bu yil 81 bahorni qarshilagan bobojonimni mahallamizning keksa-yu yoshi Xolmat hoji ota deya ardoqlashadi, pand-u nasihatlariga quloq tutishadi. Oilamizning tinchligi, totuvligi, dasturxonimizdagi qut-baraka ham u kishi tufayli deb bilaman. Chunki bobojonimning qo'llari doimo duoda, nafaqat oilamizga, yurtimizga tinchlik, osoyishtalik tilaydilar.

– Bolajonlarim, suronli urush yillari mashaqqatini biz ko'rdik, sizlar ko'rmanglar, – deydi evaralari Ulug'bek va Lazizbeklarning boshlarini silab.

Q U Y O N L A R SALTANATINING SHAHANSHOHI

(Sarguzasht roman)

– Keyin biz ham maktabimizda yangi-yangi yo'nalishlar tashkil qilishimiz kerak... Xo'sh, nima deyapman?

– Yo'nalishlar tashkil qilamiz, deyapsiz.

Azizov domla qatorlar oldidan o'ta turib, sen, sen, deb qator orasidan ro'yxatdagi o'quvchilarni ajratib olib boshladi.

Egamberdining oldida to'xtab:

– Sen nega turibsan bu yerda? – deb so'radi.

– Ustoz, jon ustoz, men ham boray,

– dedi Egamberdi tortinibroq.

– Sen maktabdan haydalgansan-ku...

– Ustoz, men shartli haydalganman, yo'qlamada o'chirilganim yo'q.

– Kuzda qilgan bezoriliging, butun maktabni sharmanda qilganing kammidi, yana markazga borib, yuzimizni yerga qaratib kelmoqchimisana?

– Jon ustoz!

– Chiq qatordan, deyapman. Bitta quyinni deb butun sinfni sharmanda qilgansan. O'g'irlab olgansanmi, so'rab olgansanmi... melisa bizni rosa garang qilgan... Chiq qatordan, gap tamom. Darsdan qochib, mening derazamga tosh otgan bittasi senmiding?

– Ustoz, men Egamberdini qutqaraman, deb derazani qattiq tortganimda, oynasi o'shanda singgan, tosh otganim yo'q.

– Sen ham maktabdan haydalgansan.

– Men uch oyga haydalganman, xolos.

– Chiq deyapman... Sen ikkovingning yomon qilmishing butun rayonga doston bo'lgan... Hamidova!

– Labbay, ustoz, – dedi muallima Hamidova.

– Siz sinf rahbari sifatida bu intizomsiz bolalarni nega ro'yxatga kiritdingiz?

– Jazo muddatini o'tab olay deb qolishdi, ustoz, – o'zini oqlamoqchi bo'ldi muallima Hamidova.

– Aslida o'z direktorining buyrug'iga e'tibor bermaydigan, tartibbuzar sizga o'xshaganlarga chora ko'rishim kerak edi. Chiqing qatordan, siz ham markazga bormaysiz... Xo'sh, o'quvchilar, nima deyayotgan edim?

– Yarmarkaga borish haqida gapirayotuvdingiz.

– Xo'sh, yaxshi, – so'zida davom etdi direktor, – boruvchilarga tekin avtobus tashkil qilib qo'yganmiz. Borib maktabimizning obro'sini ko'tarib kelasizlar...

Azizov domla o'zining qayta-qayta ta'kidlashicha mana shu maktabda ellik yildan buyon ishlarkan. Ish boshlagan paytida bor-yo'g'i ikkitagina pastak-pastak uy bo'lgan ekan, xolos. Hozirgi yigirma ikki xonalik maktab binosini yugurib-yelib o'zi qurdirgan. Sinf xonalaridagi o'quv ashyolarini ham goh tuman, goh viloyat, goh poytaxt rahbarlariga uchrashib, o'zi olib kelgan. Hozir ishlab turgan muallimlardan o'n sakkiztasi shu maktabni, shu ustozning tarbiyasida bitirgan ekan. Azizov domla o'zining ana shu e'tiqodiga ko'ra hamma unga quloq solishi, gap qaytarmasligi, aytganini bajarishi kerak. Aytganini qilmaganlarni bir bahona topib, ishdan bo'shatib qo'ya qoladi. Hamidova qatordan chiqdi-yu, lekin sinf xonasiga qaytmadi, biroz o'ylanib turdi-da:

– Ustoz, shu ikki o'quvchini ham ro'yxatga kiriting, ikkovlari ham tadbirkor bo'lamiz, deb harakat

qilib yurishibdi, – deya yumshoqqina ohangda iltimos qildi.

– Sizni sinfga kirib keting dedim-ku, – qat'iy ohangda dedi direktor.

– Ustoz?!

– Gap qaytarganingiz uchun hayfsan e'lon qilaman! Yana gap qaytarsangiz, maktabdan butunlay haydayman... Xo'sh, bolalar, nima deyayotgan edim?

– Savdo yarmarkasidan biror narsa o'rganib kelasizlar, deyayotgandingiz.

– Qani, mashinaga chiqinglar, lekin maktabimizga gap tegadigan ish qilmanglar, – deb oxirgi so'zini aytdi ustoz.

– Gap tekkizmaymiz!

– Ko'p narsa o'rganib kelamiz!

– Mazza qilamiz!

– Muzqaymoq yeymiz, – deyishib, o'quvchilar bir-birini itarishib avtobuzga chiqqan boshladilar.

Qatordan chiqarilgan Egamberdi bilan Karimberdilar ma'yusgina tikilib qoldilar.

III-bob

O'quvchilar biri savdo yarmarkasiga bormagani uchun xafa bo'lib, boshqasi boruvchilar ro'yxatiga kiritilmagani uchun dili og'rib, odatdagidek itar-itari qilishib, qizlarning sochidan tortishib, qiqirlashib, kulishib sinf xonasiga kirib bordilar. Sinfda anchagacha g'ovur bosilmadi. Bir bolaning otasi kecha yarmarkaga borgan ekan, yarmarka yoqmagan emish. Boshqa bolaning otasi yarmarkadan zotdor qo'y sotib olgan emish. Bormaganim yaxshi bo'ldi, soy bo'yiga b'orib endi rosa futbol tepamiz, deganlar ham bor. Fotima-Zuhra degan bir-biridan hech ajratib bo'lmaydigan, ajratib bo'lmagani uchun ham onalari har biriga bir-biriga hech o'xshamaydigan kiyim kiydirib qo'yadigan qizlar muallimalarini uyaltirib qo'ygani uchun, Egamberdi bilan Karimberdini ko'pchilik o'rtasida yana bir marta izza qilgani uchun, Azizov domladan xafa bo'lganliklari haqida bahslasha boshladilar.

– Uf, shu direktordan qachon qutilar ekanmiz? – deyapti bittasi.

– Astaroq, eshitib qolsa, maktabdan haydalasan, – deydi boshqasi.

– Direktorimiz quloq cho'zish bo'yicha dunyo rekordini qo'yganlar, – dedi uchunchisi.

Sinfda g'ovur anchagacha bosilmadi. Birov boks haqida, boshqasi Angliyadagi futbol chempionati haqida oshib-toshib gapiryapti.

Qadam Said MUROD

DOVYURAK, DONO MALIKA

V

Endi ular turatursin,
Gapni so'rang Ollomdan.
Xat yuborib shoh qizini
Talab qilgan odamdan.
Kutgan emish u besabr
Qaytmog'ini choparin,
Qo'zg'ab Ollom g'azabini
Shohning javob xabari.
Ikkinchi kun jo'natganmish,
Yana chopar xat berib.
Chopar xatni topshirganmish,
Shoh qo'liga keltirib:
«Ulug' shohim, sizga bo'lgan
Hurmatimni bilmabsiz.
Mening kuchim, quvvatimni
Nazarga ham ilmabsiz.
Jahlim chiqqan bo'lsa hamki,
Yana sizdan iltimos,
Ra'yingizdan qayting, shohim
Yaxshilikcha, so'zim rost.
Ahdingizdan qaytib agar
Bermasangiz Humorni,
O'zingizdan ko'ra bering,
Ko'plar chekkan ozorni...»
Shoh farmoni bilan xatni,
Kotib o'qib berganmish.
Saroy ahli ne derkan deb
Shohga qarab turganmish.
Shoh shu zahot boqqan emish,
«Xo'sh», deb lashkarboshiga.
Lashkarboshi ta'zim qilib,
Yaqin borib boshiga.
Degan emish: «Ulug' shohim,
Qo'shin tayyor urushga.
Kuchimiz bor shahrimizni
Omon saqlab turishga.
Toki tanda jonimiz bor,
Kelolmaydi yov yaqin.
Amin bo'ling, dev kelsa-da,
Chiqaramiz abjag'in.
Qaroqchining chopariga
Javob bering, yo'qolsin.
Borib aytsin «sardoriga»,
Jang qilmoqqa yo'l olsin...»
Shoh imosi bilan darhol,
Chopar chiqib ketganmish,
Lashkarboshi javobini
Hamma ma'qul etganmish...

SPORT

TILAK

Qadri baland xalqning ko'ngli to'q bo'ladi,
O'g'lonlarda qo'rquv hissi yo'q bo'ladi.
Yurt sha'nini yuksaklarga ko'taray deb,
Futbolchining zarbalari cho'g' bo'ladi.
O'zbekimning, ey sportchi o'g'lonlari,
Ishqibozlar ko'z tikadi yo'lingizga.
Quchoq ochsin sizga dunyo maydonlari,
Yurt bayrog'in ko'taringiz qo'lingizga.

Yunusxo'ja ULUG'XO'JAYEV,
Mirzo Ulug'bek tumanidagi
248-maktabning 7-«D» sinf o'quvchisi

JEKI CHAN BOLALIGINI
UNUTMAYDI

Ko'pchilik bolalar Jeki Chan ishtirokidagi kinolarni, uning obrazi yaratilgan multfilmlarni maroq bilan tomosha qilishadi. Bu aktyorning muxlislari aynan kichik yoshdagilar bo'lishi tasodif emas. Jeki bolalarni juda yaxshi ko'radi.

Ular bilan bir filmda o'ynash uning qiziqarli mashg'ulotlaridan biri. Jeki Chan 1954-yil 7-aprelda Gangkongdagi kambag'al oilalardan birida dunyoga keladi. Uning xitoycha ismi «Konsan» aynan shunday ma'noni bildiradi. Jeki Kon Sang kunfu-boyeviklardagi eng mashhur qahramon, u o'zining akrobatik jangari uslubi, kulguli rollari bilan butun dunyoga tanilgan. Yana shunisi qiziqki, Chan 100 dan ortiq kinolarda bosh rolda ishtirok etgan osiyolik eng mashhur aktyor hisoblanadi. U nafaqat kinoda rol ijro etadi, balki qo'shiq aytish qobiliyatiga ham ega. U o'zi ishtirok etgan ko'plab kinolarga o'zi qo'shiq yozgan. Chan oilasi Jekini 7 yoshida «Pekin operasi» nomli yopiq maktabga berishadi (u mutlaqo g'arb operasiga o'xshamaydi). Xitoy operasining an'anaviy san'ati ushu bilan bog'liq. Unda bir vaqtning o'zida musiqa va qo'shiq kuylash, raqs, dialog, akrobatik tryuklar va jangari san'at turlari o'rganiladi. Jekining bugungi kundagi yuksak iqtidori ham mana shu maktab bilan bog'liq. Uning birinchi bor bosh rolda o'ynagan filmlaridan biri «Bekorchi karatechi» deb nomlanadi. 1977-yilda suratga olingan bu film unchalik muvaffaqiyat qozonmasa-da, Gongkong kinochiligida yangilik bo'lib tanildi. Bu uslub jangari-komediya uslubi bo'lib, hozirgacha faqat Changagina tegishli.

Jeki ushu bilan bir qatorda, xapkido jang turi bilan ham shug'ullana boshlagan. Bu san'atning Jekiga yoqqan jihati - oyoq bilan sakrab, aylanib tepiladigan yuqori zarbalar edi. Jeki bu usullarni kinoekranda o'zgacha chiroyli ko'rinishini yaxshi bilardi.

Filmlardagi tryuklarni Jekining o'zi bajaradi. Uning juda og'ir lat yegan paytlari ham bo'lgan, ammo boshlagan ishini doim oxiriga yetkazadi. Jeki Chan hozir Gollivudning eng mashhur aktyorlaridan biri. Shunday bo'lsa-da, u o'zining qiyinchilik bilan kechgan bolaligini unutmaydi.

DILAFRO'Z tayyorladi

USTOZIGA ERGASHGAN BOLA

Aziz bolajonlar! Orangizda futbolga qiziquvchilar ko'plab topilishiga shubhamiz yo'q.

Ota-bola futbolchilardan kimlarni bilasiz? Katta yoshli sport ishqibozlari Birodar Abduraimovning mohir to'p tepar bo'lgani haqida uning o'g'li Azamatning ham otasi kabi ajoyib gollar urganini tez-tez hikoya qilib turishadimi? Quvonarlisi shundaki, tengqurlaringiz orasida ham dadasi kabi zo'r futbolchi bo'lishni diliga tukkan bolalar anchagina. Masalan, Mirjalol Qosimovning o'g'li Mirjamol, Ulug'bek Ro'zimovning farzandi Shuhrat, Anvar Soliyevning o'g'li Sarvar... Yana ko'plab misollar keltirish mumkinki, bu bolakaylardagi to'pga mehr ularning otasidan o'tgan.

Biz bugun «Bunyodkor» futbol klubining mohir o'yinchisi, O'zbekiston milliy terma jamoasi a'zosi Anvar Soliyevning o'g'li Sarvar Soliyev haqida so'z yuritmoqchimiz.

Sarvar 1999-yil 3-mayda tug'ilgan. Ayni paytda «Paxtakor» futbol maktabida Baxtiyor Nuraliyev qo'l ostida charm to'p sirlarini o'rganmoqda.

Ustozining aytishicha, Sarvarning o'yinlari xuddi dadasinikiga o'xsharkan.

Keling, Sarvar bilan suhbatlashaylik-chi, u futbol haqida nimalar der ekan:

– Sarvar, «Paxtakor»ga kelganingizga qancha vaqt bo'ldi?

– Bir yildan buyon shu jamoadaman.

– Demak, futbolga qiziqib qolganingizga bir yil bo'libdi-da...

– Yo'q, ikki yoshimdan dadam meni «Paxtakor»ning o'yinlariga olib kelarkanlar. Futbol maktabiga kelgunimcha uyda dadam bilan to'p tepardik.

– Mashg'ulot jarayonini kuzatib turib, shuning guvohi bo'ldimki, ustoz ko'rsatmalarini qayta-qayta bajaryapsizlar. Bu kabi davomli mashg'ulotdan zerikib qolmaysizmi yoki «Ko'proq o'ynatganda yaxshi bo'lardi», deya o'yin tarafdorimisiz?

– Mashg'ulot yoqadi. Chunki qancha ko'p mashq qilsak, o'yin payti oson kechadi.

– Endi o'qishlaringiz haqida gaplashsak...

– Mirzo Ulug'bek tumanidagi 18-maktabning 4-sinfida o'qiyman. Baholarim «besh» bo'lishi uchun astoydil harakat qilaman.

– Qaysi chiziqda o'ynaysiz?

– Hujumchiman, lekin maydon markazidan jarima maydoniga «yorib kirish», «standart» vaziyatlardan zarba berish ustida ham ko'p ishlayman. Uzoqdan darvozaga qancha ko'p zarba bersangiz, biri bo'lmasa, birida darvozabon xatoga yo'l qo'yadi.

– Orzularingiz...

– Chiroyli o'yin ko'rsatib, futbol yulduzi bo'lish.

Sarvar Soliyev ham dadasi singari 9-raqamli futbolchini tanlabdi. Uning jamoasi bu yildan Toshkent shahar birinchiligida ishtirok eta boshladi. Demak, har haftada rasmiy o'yin. Buning ustiga o'zidan bir yosh kattalar jamoasi bilan...

«Paxtakor» jamoasida o'ynashning mas'uliyati yuqori. Ayniqsa, bu jamoada kelajakda yulduz bo'lishni har bir bola juda xohlaydi. Ammo yulduzlik bugungi tinimsiz mashg'ulotlar, musobaqalardan boshlanadi-da.

Sarvarjon, bu borada sizga omad yor bo'lsin. Tepgan to'plaringiz xato ketmasin.

Akmal ABDIYEV suhbatlashdi

OLMA YEGAN HAKAM

Futbol olamida kulguga sabab bo'ladigan turli voqealar ham bo'lib turadi. Futbol ishqibozlari hakamlarni unchalik xush ko'ravermaydilar. Hazil tarzida ulotirilgan birgina olma ular orasiga iliqlik solishi mumkin ekan. Bunday voqea 70-yillarda Angliyada sodir etilgandi. Mashhur «Manchester Yunayted» jamoasining o'z maydonida zaif o'ynayotganini ko'rgan mahalliy tomoshabinlar o'yin aybdori – hakam, deb topishdi. Muxlislardan biri unga katta bir olmani zarb bilan ulotirib yubordi. Hakam esa bu bezorilikni hazilga yo'yib, yerdagi olmani olib sekingina artdi-da, ishtaha bilan yeya

boshladi. Bu hammaning kulgusiga sabab bo'ldi. Bilasizmi, futbol muxlislari va hakamlar orasidagi bunday final tarixda juda kam uchraydi.

Botsvanlar milliy jamoasi haqida eshitganmisiz?

O'zining 28 yildan buyon mavjud bo'lishiga qaramay, bu jamoa xalqaro musobaqalarda hali biror marta ham g'oliblikni qo'lga kiritmagan. Yana bir qiziqarli tomoni shundaki, shu vaqt davomida jamoada 50 ga yaqin bosh trener almashgan.

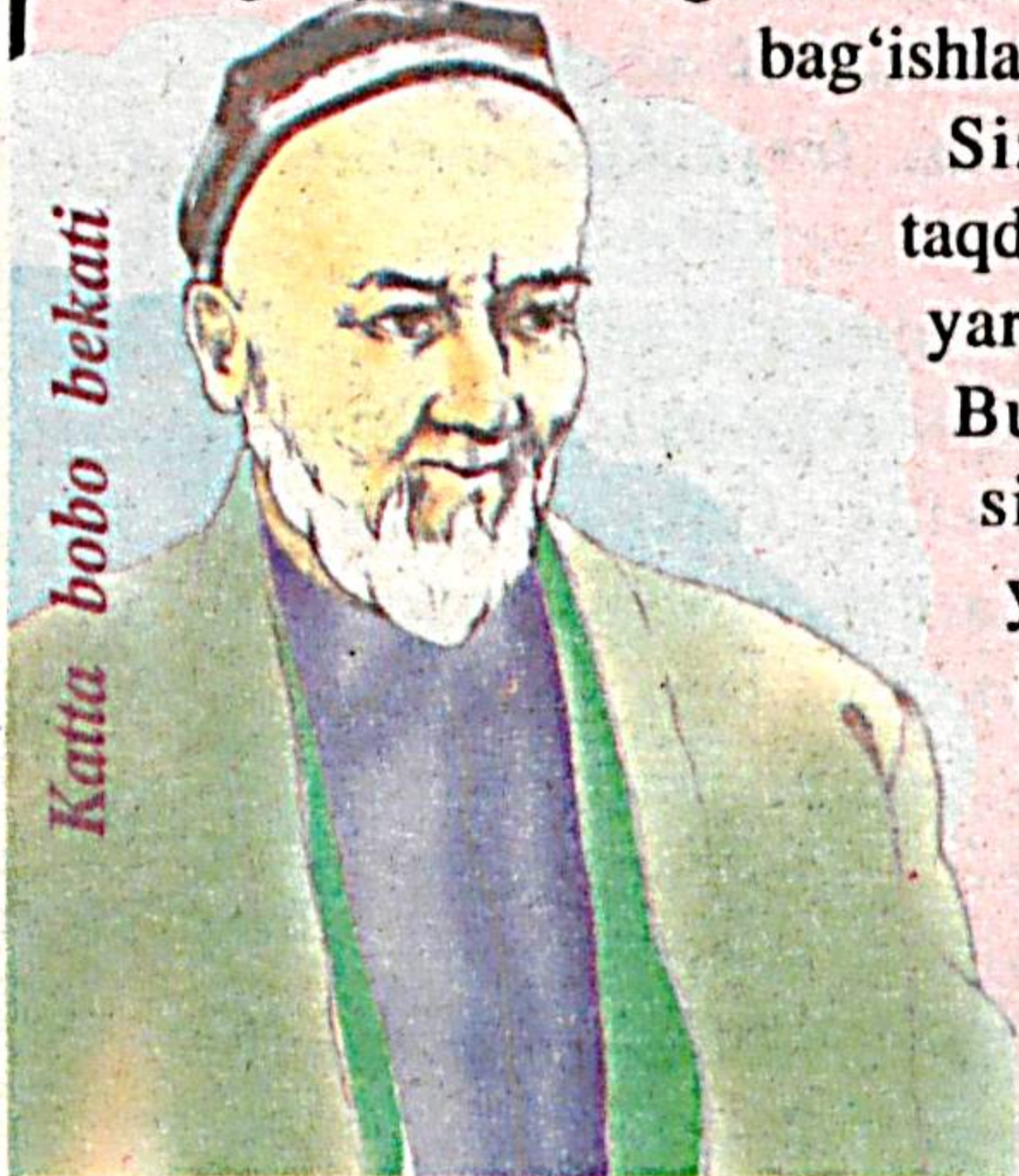
**FOTOSURATLAR
TANLOVIGA**

Davron QAHHOROV
olgan surat

**MEHNAT INSONNI
ULUG'LAYDI**

Aziz bolajonlar!
Bugungi bekatdagi suhbatimiz mehnat qilishga bag'ishlansa, nima deysiz?

Katta bobo bekat

Siz ayni paytda o'z taqdirlaringizni o'zingiz yaratadigan yoshdasiz. Bugungi kundagi sizning mehnatingiz yaxshi baholarga o'qish va ko'proq olamni anglab yetishdan iborat bo'lmog'i lozim. Qolaversa, ota-onaga yaqin yordamchi bo'lish ham katta gap. Men

hali yoshman, deb uydagilar buyurgan yumushlarni bajarmaslik odobdan emas. Aslida, siz uchun kattalar maslahati, ularning to'g'ri yo'lga boshlash borasidagi o'g'itlari unutilmas saboq bo'lishi darkor. Shu paytdan ko'p narsa uqib, o'rganib va amal qilishga o'zingizni ko'niktira olsangiz, marra sizniki.

Bugungi ishni ertaga qo'ymaslik ham muhim hisoblanadi. Agar ota-onangiz yoki ustozlaringiz biron-bir yumushni topshirishsa, uni albatta o'z vaqtida va faqat a'lo darajada uddalashga odatlaning. O'lda-jo'lda ish bajarishga, bugun qilinishi kerak bo'lgan yumushni ertaga qoldirishga o'rganmang, chunki shunga ko'nikib qolsangiz, bir umr boshqalardan dakki eshitib yurishga to'g'ri keladi.

Maktabdan uyga kelib, boshingizni ushlab, nima bilan mashg'ul bo'lsam ekan, deb o'zingizni har tomonga tashlashga odatlanmang. Buning oqibati yomon bo'ladi. Ota-onangiz so'zidan chiqmay, ular buyurgan yumushlarni o'z vaqtida uddalashga harakat qilsangiz, ularning ko'ngli tog'dek ko'tariladi. Bu har bir o'g'il-qiz uchun muhim ekanligi yodingizda tursin.

Hayotingizda o'chmas iz qoldiradigan ayni damlarni behuda o'tkazmang. Uning har bir daqiqasi g'animat ekanligi, bugun boy berilgan fursatni orqaga qaytarib bo'lmasligi esingizda bo'lsin. Shunday ekan, bilim va saboq olishga shoshiling, bu esa sizning qo'lingizdan keladi. Imonim komilki, siz bunga amal qilgan holda o'z kelajagingizga dadil qadam qo'yasiz.

Islom USMONOV

GULLARGA MAHLIYO BO'LISHDI

Chirchiq shahridagi 7-umumta'lim maktabida «Ta'lim-tarbiya mazmunini isloh qilish» mavzusida seminar o'tkazildi. Unda «Qishloq taraqqiyoti va farovonligi yili»ga bag'ishlangan tadbir, ustoz-murabbiylarning ijodiy ishlaridan namunalar, «Otam, onam va men» sport musobaqalari hamda maktabdagi «Yosh siyosatchi», «O'g'il bolalar kengashi», «Zulfiyaxonim qizlari» klublarining ish faoliyatidan namunalar namoyish etildi. Seminarga tashrif buyurgan mehmonlar tomonidan maktab hovlisida ochilib turgan gullar, yangi ekilgan daraxtlar yuqori baholandi. Namangan viloyatidan tashrif buyurgan direktorlardan biri: «Bizning shahrimiz Namangan gullar shahri bo'lsa-da, bunaqangi ko'kalamzorlashtirishni u yerlarda kamdankam uchratish mumkin», dedi.

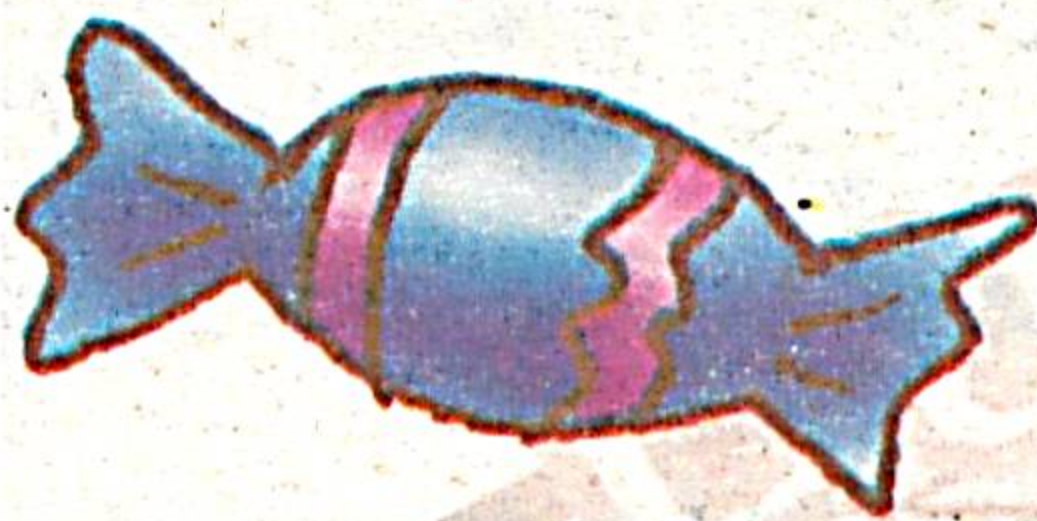
Shu kuni Chirchiq shahar Xalq ta'limi bo'limi mudirasi Z.Sh.Ikromova va maktab rahbari M.Ya.Ashirovalar aynan shu maktabda bir necha yillar davomida ishlab kelayotgan ustoz murabbiylardan V.Alekseyevna, Z.Isroilova, M.Abdukarimova, I.To'rayeva hamda T.G'ulomovalar «Xalq ta'limi maorifi a'lochisi» ko'krak nishonlari bilan taqdirlandilar.

Tadbir so'ngida so'zga chiqqan A.Avloniy nomidagi «O'qituvchilarning malaka oshirish» instituti rektori

E.Sattorov maktabda qilingan ishlar xususida to'xtalib o'tdi. Shuningdek, O'zbekiston respublikasi Xalq ta'limi vaziri o'rinbosari o'z so'zida U.Musayev bu o'quv dargohida ta'lim-tarbiya ishlarining to'g'ri yo'lga qo'yilganligi haqida aytib o'tdi.

Q.XOLBOYEV,
Chirchiq shahridagi 7-umumta'lim maktabining tarix fani o'qituvchisi

ENG, ENG, ENG...

**ULKAN
KONFET**

Dunyodagi eng katta shokoladli konfet 1850 kilogrammga teng bo'lib, u 1990-yilning 11-13-may kunlari Niderlandiyaning Dimen shahrida o'tkazilgan Yangi mahsulotlar xalqaro bozorida tayyorlangan.

OG'IR KOKTEYL

Eng katta kokteyl 1991-yil 4-avgust kuni Ispaniyaning Betalmedena-Kosta shahridagi «Puerto Marina Benalmeden» firmasi tomonidan tayyorlangan. Uning og'irligi 5080 kilogramm bo'lgan.

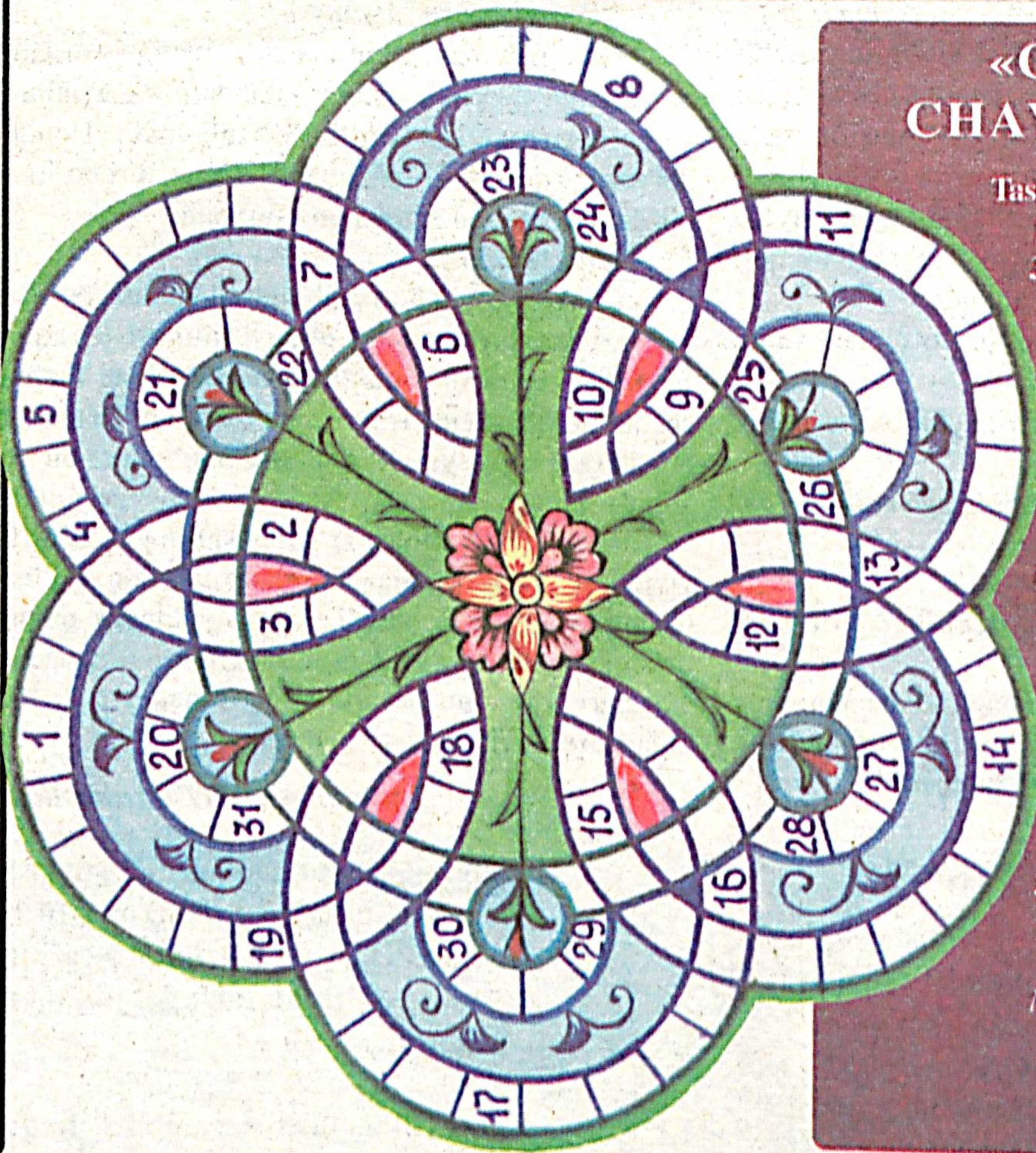
**BAHAYBAT
SHIRIN
KULCHA**

Dublin shahridagi «Juriz» mehmonxonasi oshxonasida 1987-yil 6-fevralda og'irligi 203,2 kg. keladigan kremli shirinlik tayyorlangan.

KATTA KABOB

Dunyoda eng uzun kabob Nabibiyadagi Vindxun bolalar uyi tarbiyalanuvchilari tomonidan tayyorlangan. Uning uzunligi 630 metr bo'lgan.

**«GULLI TUGUN»
CHAYNKROSSVORDI**

Tashqi shaklda:

1. Poytaxt, shahar.
2. Quyuq salom.
3. Pul birligi.
4. Tog' tizmasi.
5. Gullardan qo'riqlovchi.
6. Go'zallik.
7. Respublika ko'rik-tanlovi.
8. Bolalar va o'smirlar jurnali.
9. Don turi.
10. Mulozamat.
11. Yaltiroq hasharot.
12. Tabiiy ofat.
13. Ariq.
14. Umumxalq ovozig qo'yish.
15. Tasviriy san'at janri.
16. Viloyat nomi.
17. Tangashunoslik.
18. Qolliq.
19. «Temir xotin».

Ichki shakli:

20. Sharofiddin Ali Yazdiy asari.
21. Shashmaqomdan biri.
22. Jasorat.
23. Rangning sinonimi.
24. Yigitlar ismi.
25. «Chippollining sarguzashtlari» asari muallifi.
26. Iltijo, so'rov.
27. Toza.
28. Matematik qoida.
29. Qadimiy.
30. Diniy o'quv maskuni.
31. Shikoyat.

Tuzuvchilar:

Vallijon ABDULLAYEV,
Namangan tumanidagi 37-maktabning oliy toifali tasviriy san'at o'qituvchisi.
Zulcumor O'RINBOYEVA,
shu maktabning 8-«A» sinf o'quvchisi

BOSH MUHARRIR:
To'lqin HAYITOV

Dizayner va sahifalovchi:
Zuhra MUHSIMOVA
Navbatchi:
Axtamqul KARIM

Gazeta
O'zbekiston Matbuot va axborot agentligida 0208-raqam bilan 2007-yil 2-fevralda ro'yxatdan o'tgan.

TAHRIR HAY'ATI:
G'ayrat SHOUMAROV,
Svetlana INOMOVA,
Qahramon QURANBOYEV,
Jabbor RAZZOQOV,
Feruza JALILOVA
(Bosh muharrir o'rinbosari),
Dilmurod RAHMATILLAYEV,
Dilshoda DADAJONOVA

Manzillimiz:
700129,
Toshkent shahri,
Navoiy ko'chasi, 30-uy.
Obuna indeksi: 198.
e-mail: tong1924@mail.ru
Tel: 244-27-25, 244-63-08
Tel./faks:
(99871) 244-38-10

«O'zbekiston»
nashriyat-matbaa ijodiy uyida chop etildi.
Haftaning dushanba kuni chiqadi.
Shakli A-3,
2 bosma taboq.
ISSN 2010-6092
Adadi - 60752
Buyurtma N: J 7326

Muassislar:

O'zbekiston Matbuot va axborot agentligi,
O'zbekiston Respublikasi Xalq ta'limi vazirligi,
«KAMOLOT» yoshlar ijtimoiy harakati Markaziy Kengashi,
«SOG'LOM AVLOD UCHUN» hukumatga qarashli bo'lmagan Xalqaro xayriya jamg'armasi.